

Листопад '2009

**Інформаційний
бюлетень**

**УКРАЇНА ПЕРЕДВИБОРНА
ЕЛЕКТОРАЛЬНІ НАМІРИ, УЯВЛЕННЯ
І ПРЕФЕРЕНЦІЇ ГРОМАДЯН**

**За редакцією
члена-кореспондента АПН України
М. М. Слюсаревського**

Упорядник Л. П. Черниш

Київ

**Україна передвиборна: електоральні наміри, уявлення і
преференції громадян: Інформаційний бюлетень. Листопад 2009 / За ред.
М. М. Слюсаревського; Упоряд. Л. П. Черниш. – К., 2009. – 94 с.**

Бюлетень підготовлено за даними всеукраїнського репрезентативного опитування, проведеного Інститутом соціальної та політичної психології АПН України 1–7 листопада 2009 р. Ці дані порівнюються з попередніми “зрізами” моніторингових циклів, які постійно здійснює інститут.

Для науковців, працівників ЗМІ, представників громадськості.

У проведенні дослідження, опрацюванні його даних та підготовці матеріалів бюлетеня взяли участь: *Л. М. Калачнікова, Т. А. Кузьменко, М. О. Литвин, О. В. Петрунко, М. М. Слюсаревський, П. Д. Фролов, Л. П. Черниш.*

Адреса:

04070, м.Київ, вул. Андріївська, 15
тел. 425-24-08 , 425-22-87
факс. 425-45-56
e-mail: info@ispp.org.ua

При використанні матеріалів дослідження посилання на Інститут соціальної та політичної психології АПН України обов'язкове.

© Інститут соціальної та політичної психології АПН України, 2009

З М І С Т

Попередні зауваження.....	4–4
1. Електоральні наміри громадян України	5–27
<i>Резюме.....</i>	<i>25–27</i>
2. Уявлення і преференції виборців	28–81
<i>Резюме.....</i>	<i>73–81</i>
3. Самооцінка виборцями своєї чутливості до політичного впливу і їхнє ставлення до передвиборних рейтингів.....	82–88
<i>Резюме.....</i>	<i>87–88</i>
4. Обговорення президентського проекту Конституції України	89–93
<i>Резюме.....</i>	<i>92–93</i>

ПОПЕРЕДНІ ЗАУВАЖЕННЯ

Масове опитування громадян, результати якого подаються нижче, було проведене 1 – 7 листопада 2009 року за квотною вибіркою, що репрезентує доросле населення України віком від 18 років і старше. Опитано 1998 респондентів у 240 населених пунктах, з яких 94 – міські, 146 – сільські. Похибка вибірки становить 2,2%.

Для аналізу регіональних особливостей використано умовний поділ України на такі регіони:

- **Західний** (Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька області);
- **Центральний** (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська області, м. Київ);
- **Східний** (Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Луганська, Харківська області);
- **Південний** (АР Крим, Миколаївська, Одеська, Херсонська області).

Результати опитування у міру можливості порівнюються з попередніми “зрізами” відповідних моніторингових циклів.

1. Електоральні наміри громадян України

Розподіл відповідей на запитання *“Чи маєте Ви намір взяти участь у голосуванні на виборах Президента України 17 січня 2010 року?”*, у %

	Жовтень 2008 р.		Лютий 2009 р.		Червень 2009 р.		Жовтень 2009 р.		Листопад 2009 р.	
однозначно так	34,9	71,2	38,8	72,8	36,9	71,9	37,9	74,2	42,2	77,6
скоріше так	36,3		34,0		35,0		36,3		35,4	
скоріше ні	10,8	19,9	10,8	17,6	10,0	17,9	8,2	18,2	7,6	13,7
однозначно ні	9,1		6,8		7,9		10,0		6,1	
важко відповісти	8,9		9,5		10,1		7,6		8,8	

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
Західний регіон	77,6	14,0	8,4
Центральний регіон	74,8	14,8	10,3
Східний регіон	80,1	11,1	8,9
Південний регіон	77,9	16,5	5,5

Серед прихильників основних претендентів на перемогу у виборчих перегонах (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
прихильники В. Януковича	94,0	3,1	2,9
прихильники Ю. Тимошенко	90,6	3,2	6,2
прихильники А. Яценюка	89,1	5,1	5,8

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
18—29 років	72,6	15,5	11,8
30—55 років	79,1	12,8	8,2
56 років і більше	78,4	13,8	7,8

За статтю (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
чоловіки	77,2	15,1	7,7
жінки	77,9	12,3	9,7

За рівнем освіти (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
повна вища	83,2	10,5	6,3
неповна вища, середня спеціальна	81,3	12,3	6,4
повна середня	75,1	14,2	10,8
неповна середня	73,9	16,8	9,2

Розподіл відповідей на запитання *“За кого з перелічених нижче осіб Ви проголосували б на виборах Президента України, якби вони відбувалися сьогодні?”*, у %

	По вибірці в цілому					Серед тих, хто має намір взяти участь у голосуванні (однозначно так + скоріше так)					Серед тих, хто має намір взяти участь у голосуванні і визначився з вибором				
	Жовтень 2008р.	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.	Жовтень 2008р.	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.	Жовтень 2008р.	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.
Віктор Янукович	19,7	20,7	21,7	21,6	25,9	24,4	26,4	26,7	27,1	31,5	30,1	32,7	30,5	31,5	34,6
Юлія Тимошенко	18,2	15,3	15,0	15,7	18,6	21,3	17,7	17,6	20,0	21,8	26,2	21,9	20,1	23,2	23,9
Арсеній Яценюк	не було у списку	8,6	9,6	7,5	7,9	не було у списку	9,8	11,9	9,4	9,0	не було у списку	12,1	13,6	11,0	9,9
Петро Симоненко	6,0	4,0	4,3	4,9	4,2	7,6	4,7	5,3	6,0	4,8	9,4	5,8	6,1	6,9	5,2
Сергій Тигипко	не було у списку	не було у списку	1,2	2,9	3,7	не було у списку	не було у списку	1,5	3,1	4,0	не було у списку	не було у списку	1,7	3,6	4,4
Володимир Литвин	4,9	4,0	3,6	2,8	3,4	6,1	4,5	4,3	3,5	3,6	7,5	5,5	4,9	4,0	4,0
Віктор Ющенко	4,9	2,9	3,2	3,0	2,9	6,3	3,0	4,0	3,7	3,4	7,8	3,7	4,6	4,3	3,7
Олег Тягнибок	не було у списку	1,8	2,0	2,3	2,0	не було у списку	2,2	2,3	2,7	2,0	не було у списку	2,8	2,6	3,2	2,2
Наталія Вітренко	3,0	1,8	0,9	1,4	1,1	3,7	2,2	1,1	1,6	1,2	4,6	2,7	1,2	1,9	1,3
Анатолій Гриценко	не було у списку	1,0	0,8	0,6	1,1	не було у списку	1,2	0,9	0,5	1,1	не було у списку	1,5	1,0	0,6	1,2
Олександр Мороз	не було у списку	не було у списку	не було у списку	не було у списку	1,0	не було у списку	не було у списку	не було у списку	не було у списку	1,0	не було у списку	не було у списку	не було у списку	не було у списку	1,1
Інна Богословська	не було у списку	не було у списку	1,4	0,5	0,8	не було у списку	не було у списку	1,5	0,5	0,9	не було у списку	не було у списку	1,7	0,6	1,0
Юрій Костенко	не було у списку	не було у списку	не було у списку	не було у списку	0,5	не було у списку	не було у списку	не було у списку	не було у списку	0,5	не було у списку	не було у списку	не було у списку	не було у списку	0,5
Олег Рябоконт	не було у списку	не було у списку	не було у списку	не було у списку	0,1	не було у списку	не було у списку	не було у списку	не було у списку	0,1	не було у списку	не було у списку	не було у списку	не було у списку	0,1
Інший	4,3	2,5	3,7	2,7	1,0	4,8	2,3	4,0	2,3	1,1	6,0	2,8	4,5	2,5	1,1
Ще не знаю, вагаюся з вибором	17,9	20,7	14,0	15,9	11,5	18,7	19,3	12,4	13,9	8,7	—	—	—	—	—
Вказав би в бюлетені, що не підтримую жодної кандидатури	9,9	7,3	8,9	8,0	7,6	6,9	5,3	5,5	5,7	5,3	8,5	6,6	6,3	6,6	5,8
Не пішов би на вибори	11,4	7,8	9,0	10,3	6,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

У регіональному розрізі (у % до кількості опитаних жителів регіону, на момент останнього опитування)

	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
Віктор Янукович	10,2	14,4	42,5	34,9
Юлія Тимошенко	25,7	26,4	9,1	13,0
Арсеній Яценюк	10,5	8,4	6,3	6,8
Петро Симоненко	0,5	2,3	7,9	5,1
Сергій Тигипко	1,8	4,7	3,7	4,1
Володимир Литвин	4,5	4,5	2,1	2,1
Віктор Ющенко	6,8	3,8	0,6	0,7
Олег Тягнибок	5,0	2,3	0,8	–
Наталія Вітренко	0,8	0,6	1,7	1,0
Анатолій Гриценко	2,9	1,1	–	1,4
Олександр Мороз	1,6	1,7	0,3	–
Інна Богословська	0,8	0,5	0,3	2,4
Юрій Костенко	1,0	0,8	–	0,3
Олег Рябоконт	–	–	–	0,3
Інший	0,9	1,3	0,5	1,4
Ще не знаю, вагаюся з вибором	9,2	13,4	12,7	11,0
Вказав би в бюлетені, що не підтримую жодної кандидатури	12,0	6,8	5,3	8,9
Не пішов би на вибори	6,0	7,5	6,3	6,5

У віковому розрізі (у % до кількості опитаних представників певного віку, на момент останнього опитування):

	18—29 років	30—55 років	56 років і більше
Віктор Янукович	20,6	24,8	30,7
Юлія Тимошенко	18,9	20,0	16,6
Арсеній Яценюк	11,8	8,6	4,3
Петро Симоненко	1,0	2,5	8,7
Сергій Тигипко	3,2	4,0	3,6
Володимир Литвин	1,7	3,9	3,6
Віктор Ющенко	3,7	2,4	2,9
Олег Тягнибок	2,9	1,7	1,7
Наталія Вітренко	0,2	1,2	1,4
Анатолій Гриценко	0,7	0,8	1,7
Олександр Мороз	0,2	0,6	1,9
Інна Богословська	0,5	1,0	0,6
Юрій Костенко	0,2	0,5	0,6
Олег Рябокони	–	0,1	–
Інший	0,4	0,8	1,1
Ще не знаю, вагаюся з вибором	17,4	12,1	8,4
Вказав би в бюлетені, що не підтримую жодної кандидатури	8,6	8,0	6,5
Не пішов би на вибори	7,8	6,7	5,9

За статтю (у % до кількості опитаних представників певної статі, на момент останнього опитування):

	Чоловіки	Жінки
Віктор Янукович	26,2	25,7
Юлія Тимошенко	15,8	21,1
Арсеній Яценюк	8,1	7,7
Петро Симоненко	5,4	3,2
Сергій Тигипко	3,6	3,8
Володимир Литвин	3,1	3,4
Віктор Ющенко	2,3	3,2
Олег Тягнибок	2,6	1,4
Наталія Вітренко	1,2	0,9
Анатолій Гриценко	1,0	1,1
Олександр Мороз	1,1	0,8
Інна Богословська	0,7	0,8
Юрій Костенко	0,7	0,4
Олег Рябокони	–	0,1
Інший	0,8	1,0
Ще не знаю, вагаюся з вибором	10,8	13,1
Вказав би в бюлетені, що не підтримую жодної кандидатури	8,4	6,9
Не пішов би на вибори	8,2	5,3

За рівнем освіти (у % до кількості опитаних представників певного освітнього рівня, на момент останнього опитування):

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
Віктор Янукович	24,6	24,0	27,0	27,8
Юлія Тимошенко	20,7	21,8	16,2	18,6
Арсеній Яценюк	10,8	8,5	7,3	5,9
Петро Симоненко	1,2	4,1	3,7	8,1
Сергій Тигипко	3,3	4,1	4,3	2,4
Володимир Литвин	2,4	2,6	3,9	3,8
Віктор Ющенко	2,4	3,7	2,7	2,4
Олег Тягнибок	3,0	2,0	2,0	1,1
Наталія Вітренко	1,2	0,9	1,1	1,1
Анатолій Гриценко	1,8	0,7	1,0	1,3
Олександр Мороз	0,6	0,7	1,0	1,6
Інна Богословська	0,9	1,41	0,6	0,5
Юрій Костенко	1,5	0,2	0,2	0,5
Олег Рябокони	–	–	0,1	–
Інший	0,6	0,6	1,0	0,8
Ще не знаю, вагаюся з вибором	13,5	11,3	12,8	8,6
Вказав би в бюлетені, що не підтримую жодної кандидатури	5,1	8,3	8,2	7,5
Не пішов би на вибори	6,3	5,4	7,0	7,8

Розподіл відповідей на запитання **“Чому Ви проголосували б саме за цього кандидата?”**, у %

- тому що він (вона) найбільшою мірою відповідає моїм уявленням про те, яким має бути президент **58,6**
- його (її) обрання вважаю найменшим злом, адже якщо переможе хтось інший, буде ще гірше **35,6**
- інша думка **2,5**
- важко відповісти..... **3,3**

Серед прихильників найбільш відомих претендентів на перемогу у виборчих перегонах (на момент останнього опитування):

	Тому що він (вона) найбільшою мірою відповідає моїм уявленням про те, яким має бути президент	Його (її) обрання вважаю найменшим злом, адже якщо переможе хтось інший, буде ще гірше	Інша думка	Важко відповісти
прихильники В. Януковича	59,0	36,7	2,0	2,3
прихильники Ю. Тимошенко	62,8	32,9	1,3	3,0
прихильники А. Яценюка	48,1	45,5	4,5	1,9
прихильники П. Симоненка	77,5	17,5	2,5	2,5
прихильники С. Тигипка	61,1	34,7	–	4,2
прихильники В. Литвина	53,7	43,3	–	3,0
прихильники В. Ющенко	43,9	49,1	–	7,0

Примітка. Результати наведено лише по тих кандидатах у президенти, прихильність до яких висловили не менше 50 респондентів.

Розподіл відповідей на запитання “*За кого б Ви проголосували, якби у 2-й тур виборів Президента України вийшли перелічені нижче кандидати?*”, у %

• **Ю. Тимошенко і В. Янукович**

	По вибірці в цілому					Серед тих, хто має намір взяти участь у виборах				
	Жовтень 2008р.	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.	Жовтень 2008р.	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.
за Ю. Тимошенко	28,1	27,5	25,1	25,9	25,9	38,2	35,7	34,3	34,1	32,7
за В. Януковича	28,9	32,9	31,7	30,8	32,9	39,2	42,6	43,3	40,5	41,5
важко відповісти	16,6	16,7	16,4	19,3	20,4	22,5	21,7	22,4	25,4	25,7
не пішов би голосувати	26,4	22,9	26,8	24,1	20,8	–	–	–	–	–

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	За Ю. Тимошенко	За В. Януковича	Важко відповісти	Не пішов би голосувати
Західний регіон	43,3	12,1	24,1	20,5
Центральний регіон	33,4	18,3	26,6	21,7
Східний регіон	11,5	53,4	14,8	20,3
Південний регіон	18,1	47,7	13,6	20,6

Розподіл голосів, відданих за А. Яценюка у I турі (на момент останнього опитування):

- за Ю. Тимошенко 26,0
- за В. Януковича 8,4
- важко відповісти..... 37,7
- не пішов би голосувати..... 27,9

• **Ю. Тимошенко і А. Яценюк**

	По вибірці в цілому				Серед тих, хто має намір взяти участь у виборах			
	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.
за Ю. Тимошенко	24,1	23,0	23,4	23,9	35,0	35,8	36,0	36,8
за А. Яценюка	21,8	20,2	16,4	15,7	31,6	31,6	25,2	24,2
важко відповісти	23,0	20,9	25,3	25,4	33,4	32,6	38,8	39,0
не пішов би голосувати	31,1	35,9	34,9	34,9	–	–	–	–

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	За Ю. Тимошенко	За А. Яценюка	Важко відповісти	Не пішов би голосувати
Західний регіон	35,9	17,3	27,7	19,1
Центральний регіон	30,8	17,7	28,3	23,2
Східний регіон	11,8	14,0	21,4	52,8
Південний регіон	18,9	12,9	24,5	43,7

Розподіл голосів, відданих за В. Януковича у I турі (на момент останнього опитування):

- за Ю. Тимошенко.....3,4
- за А. Яценюка.....11,9
- важко відповісти26,8
- не пішов би голосувати.....57,9

• **В. Янукович і А. Яценюк**

	По вибірці в цілому				Серед тих, хто має намір взяти участь у виборах			
	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.
за В. Януковича	32,7	32,0	31,6	33,3	41,4	43,3	43,2	44,0
за А. Яценюка	26,6	22,7	17,8	17,9	33,7	30,7	24,3	23,7
важко відповісти	19,7	19,3	23,8	24,5	25,0	26,1	32,5	32,4
не пішов би голосувати	21,0	25,9	26,9	24,2	—	—	—	—

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	За В. Януковича	За А. Яценюка	Важко відповісти	Не пішов би голосувати
Західний регіон	14,9	26,7	30,1	28,3
Центральний регіон	18,0	23,8	33,5	24,7
Східний регіон	53,5	9,5	16,1	20,9
Південний регіон	47,9	11,8	15,3	25,0

Розподіл голосів, відданих за Ю. Тимошенко у I турі (на момент останнього опитування):

- за В. Януковича.....7,3
- за А. Яценюка.....22,8
- важко відповісти37,6
- не пішов би голосувати.....32,3

• *Ю. Тимошенко і В. Ющенко*

	По вибірці в цілому					Серед тих, хто має намір взяти участь у виборах				
	Жовтень 2008р.	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.	Жовтень 2008р.	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.
за Ю. Тимошенко	31,1	30,1	26,9	28,7	28,8	53,3	53,9	48,6	49,8	49,3
за В. Ющенка	7,6	5,9	6,8	5,3	4,5	13,0	10,6	12,2	9,2	7,7
важко відповісти	19,6	19,8	21,7	23,6	25,1	33,7	35,5	39,2	41,0	43,0
не пішов би голосувати	41,8	44,2	44,6	42,4	41,5	–	–	–	–	–

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	За Ю. Тимо-шенко	За В. Ющен-ка	Важко відповісти	Не пішов би голосувати
Західний регіон	43,7	8,6	23,8	23,8
Центральний регіон	35,1	5,4	32,0	27,5
Східний регіон	16,1	2,4	19,7	61,8
Південний регіон	22,2	1,7	22,9	53,1

• *Ю. Тимошенко і В. Литвин*

	По вибірці в цілому			Серед тих, хто має намір взяти участь у виборах		
	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.
за Ю. Тимошенко	24,0	26,8	25,2	37,6	42,2	38,7
за В. Литвина	18,4	11,9	13,4	28,7	18,8	20,7
важко відповісти	21,6	24,8	26,4	33,7	39,0	40,6
не пішов би голосувати	36,1	36,6	35,0	–	–	–

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	За Ю. Тимо-шенко	За В. Лит-вина	Важко відповісти	Не пішов би голосувати
Західний регіон	37,4	10,7	30,9	20,9
Центральний регіон	31,7	13,2	30,5	24,5
Східний регіон	13,0	14,5	20,9	51,6
Південний регіон	20,9	15,0	23,0	41,1

• *В. Ющенко і В. Литвин*

	По вибірці в цілому			Серед тих, хто має намір взяти участь у виборах		
	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.
за В. Ющенка	8,8	8,1	6,6	15,3	14,5	11,6
за В. Литвина	23,5	18,1	20,2	40,9	32,3	35,2
важко відповісти	25,1	29,8	30,6	43,8	53,2	53,3
не пішов би голосувати	42,7	43,9	42,6	–	–	–

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	За В. Ющенка	За В. Литвина	Важко відповісти	Не пішов би голосувати
Західний регіон	11,3	25,4	32,5	30,9
Центральний регіон	9,0	18,9	40,2	31,8
Східний регіон	3,0	18,9	21,0	57,1
Південний регіон	3,1	18,9	26,9	51,0

• *В. Ющенко і В. Янукович*

	По вибірці в цілому					Серед тих, хто має намір взяти участь у виборах				
	Жовтень 2008р.	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.	Жовтень 2008р.	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.
за В. Ющенка	12,8	10,4	10,1	10,3	8,7	19,5	15,9	15,3	15,1	12,3
за В. Януковича	33,4	37,0	35,9	34,5	36,3	50,7	56,9	54,1	50,8	51,6
важко відповісти	19,7	17,7	20,3	23,1	25,3	29,9	27,2	30,6	34,0	36,0
не пішов би голосувати	34,1	34,9	33,7	32,2	29,8	–	–	–	–	–

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	За В. Ющенка	За В. Януковича	Важко відповісти	Не пішов би голосувати
Західний регіон	17,3	16,2	30,9	35,6
Центральний регіон	11,7	21,9	35,1	31,2
Східний регіон	2,9	56,9	15,4	24,8
Південний регіон	3,1	49,7	17,4	29,9

• *В. Ющенко і А. Яценюк*

	По вибірці в цілому				Серед тих, хто має намір взяти участь у виборах			
	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.
за В. Ющенка	6,2	7,5	7,4	6,0	10,2	13,2	12,7	10,6
за А. Яценюка	28,3	24,9	21,1	21,4	46,6	43,9	36,4	37,9
важко відповісти	26,2	24,3	29,4	29,0	43,2	42,9	50,8	51,4
не пішов би голосувати	39,3	43,3	42,2	42,0	–	–	–	–

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	За В. Ющенка	За А. Яценюка	Важко відповісти	Не пішов би голосувати
Західний регіон	11,8	27,7	30,1	30,4
Центральний регіон	7,8	23,8	37,7	30,7
Східний регіон	2,2	18,1	21,5	58,2
Південний регіон	3,2	17,2	27,4	52,3

• *В. Янукович і В. Литвин*

	По вибірці в цілому			Серед тих, хто має намір взяти участь у виборах		
	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.
за В. Януковича	32,2	31,1	33,3	46,2	45,1	45,5
за В. Литвина	15,9	13,5	14,5	22,9	19,5	19,8
важко відповісти	21,6	24,4	25,4	31,0	35,4	34,7
не пішов би голосувати	30,3	30,9	26,7	–	–	–

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	За В. Януковича	За В. Литвина	Важко відповісти	Не пішов би голосувати
Західний регіон	13,4	23,9	33,6	29,1
Центральний регіон	18,7	18,2	34,6	28,5
Східний регіон	53,2	6,9	16,2	23,7
Південний регіон	48,6	10,8	14,2	26,4

• *А. Яценюк і В. Литвин*

	По вибірці в цілому		Серед тих, хто має намір взяти участь у виборах	
	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.
за А. Яценюка	17,5	16,9	28,0	27,0
за В. Литвина	14,3	14,7	22,9	23,5
важко відповісти	30,6	30,9	49,0	49,5
не пішов би голосувати	37,6	37,5	–	–

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	За А. Яценюка	За В. Литвина	Важко відповісти	Не пішов би голосувати
Західний регіон	21,1	16,3	37,6	25,0
Центральний регіон	18,8	13,5	39,8	27,8
Східний регіон	12,5	15,8	20,7	51,0
Південний регіон	16,8	12,9	24,1	46,2

Розподіл відповідей на запитання **“Чи взяли б Ви участь у голосуванні на виборах до Верховної Ради України в разі їх призначення?”**, у %

	Жовтень 2008 р.		Лютий 2009 р.		Червень 2009 р.		Жовтень 2009 р.		Листопад 2009 р.	
однозначно так	23,0	52,8	26,5	60,5	33,0	68,6	32,7	69,6	35,5	74,3
скоріше так	29,8		34,0		35,6		36,9		38,7	
скоріше ні	17,2	36,1	16,0	28,8	11,7	21,4	12,0	22,7	7,4	14,7
однозначно ні	18,9		12,8		9,7		10,7		7,3	
важко відповісти	11,1		10,8		10,0		7,7		11,0	

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
Західний регіон	77,5	14,5	8,0
Центральний регіон	71,9	15,7	12,3
Східний регіон	74,6	12,6	12,8
Південний регіон	74,4	18,0	7,6

Серед прихильників провідних політичних сил (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
прихильники Партії регіонів	91,3	3,5	5,2
прихильники Блоку Юлії Тимошенко	92,4	2,9	4,7
прихильники Блоку Арсенія Яценюка “Фронт змін”	87,1	7,5	5,4

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
18—29 років	72,1	16,7	11,2
30—55 років	74,5	15,5	10,1
56 років і більше	75,2	12,6	12,1

За статтю (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
чоловіки	73,9	16,2	9,9
жінки	74,5	13,4	12,0

За рівнем освіти (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
повна вища	80,2	11,0	8,9
неповна вища, середня спеціальна	78,1	13,9	7,9
повна середня	71,2	16,0	12,9
неповна середня	71,5	16,1	12,3

Розподіл відповідей на запитання “За яку з перелічених нижче політичних сил Ви проголосували б сьогодні на виборах до Верховної Ради України?”, у %

	По вибірці в цілому					Серед тих, хто має намір взяти участь у виборах (однозначно так + скоріше так)					Серед тих, хто має намір взяти участь у виборах і визначився з вибором				
	Жовтень 2008р.	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.	Жовтень 2008р.	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.	Жовтень 2008р.	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.
Партія регіонів (В. Янукович)	19,6	21,4	21,8	20,5	26,4	27,0	23,0	28,1	26,2	32,6	30,6	28,6	31,5	30,1	36,6
Блок Юлії Тимошенко (Ю. Тимошенко)	17,9	15,7	14,9	15,5	17,7	21,9	17,9	18,3	20,1	21,9	24,8	22,3	20,5	23,2	24,6
Блок Арсенія Яценюка “Фронт змін” (А. Яценюк)	2,8	7,9	9,8	7,9	7,9	3,8	8,2	11,9	9,7	8,9	4,3	10,2	13,3	11,2	10,0
Виборчий блок лівих та лівоцентристських сил – Комуністична партія України (П. Симоненко), Партія “Справедливість” (С. Ніколасенко), політична партія “Союз лівих сил” (В. Волга), Соціал-демократична партія України (об’єднана) (Ю. Загородній) *	6,2	6,0	5,6	5,5	4,8	8,8	7,4	7,4	7,0	5,2	10,0	9,2	8,3	8,1	5,8
Блок Литвина (В. Литвин)	4,8	4,7	3,7	3,2	4,6	6,3	6,1	4,7	4,0	4,7	7,2	7,5	5,2	4,6	5,3
Всеукраїнське об’єднання “Свобода” (О. Тягнибок)	2,2	2,5	2,8	2,5	2,7	3,3	3,1	3,1	3,2	3,3	3,7	3,8	3,5	3,7	3,7
Блок Віктора Ющенка “Наша Україна” (В. Ющенко)	4,5	3,2	2,9	2,7	2,2	6,7	4,5	3,6	3,4	2,6	7,6	5,6	4,0	3,9	2,9
Прогресивна соціалістична партія України (Н. Вітренко)	1,6	0,6	0,8	1,5	1,2	1,7	0,4	0,9	1,8	1,2	2,0	0,5	1,0	2,1	1,3
Соціалістична партія України (О. Мороз)	1,4	1,4	1,2	0,9	1,2	1,6	1,6	1,2	1,1	1,2	1,9	2,0	1,3	1,2	1,4

	По вибірці в цілому					Серед тих, хто має намір взяти участь у виборах (однозначно так + скоріше так)					Серед тих, хто має намір взяти участь у виборах і визначився з вибором				
	Жовтень 2008р.	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.	Жовтень 2008р.	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.	Жовтень 2008р.	Лютий 2009р.	Червень 2009р.	Жовтень 2009р.	Листопад 2009р.
Партія зелених України (В. Костерін)	0,8	0,9	1,2	0,8	0,6	0,8	1,1	1,2	0,9	0,8	0,9	1,3	1,3	1,1	0,9
Громадський рух "За Україну!" (В. Кириленко)	не було у списку	не було у списку	0,7	0,5	0,4	не було у списку	не було у списку	0,6	0,4	0,3	не було у списку	не було у списку	0,7	0,4	0,4
Блок Леоніда Черновецького (Л. Черновецький)	1,2	1,4	1,2	0,5	0,3	1,1	1,1	1,3	0,6	0,3	1,2	1,4	1,5	0,7	0,4
Партія "Єдиний центр" (В. Балоба)	0,6	0,3	0,8	0,4	0,3	0,8	0,4	1,0	0,4	0,2	0,9	0,4	1,1	0,5	0,2
Інша партія (блок)	0,9	0,6	0,6	1,0	1,3	1,0	0,3	0,4	1,1	1,3	1,1	0,3	0,5	1,2	1,5
Ще не знаю, вагаюся з вибором	13,8	17,8	13,0	14,8	14,2	11,7	19,4	10,8	13,1	11,1	–	–	–	–	–
Вказав би в бюлетені, що не підтримую жодної партії (блоку)	7,4	7,6	8,5	9,3	6,2	3,3	5,5	5,6	7,0	4,4	3,8	6,9	6,3	8,1	5,0
Не пішов би на вибори	14,5	8,1	10,6	12,7	8,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Примітка. * До листопада 2009 р. – Комуністична партія України (П. Симоненко).

У регіональному розрізі (у % до кількості опитаних жителів регіону, на момент останнього опитування)

	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
Партія регіонів	10,5	13,5	43,3	39,0
Блок Юлії Тимошенко	26,5	24,1	8,3	12,3
Блок Арсенія Яценюка “Фронт змін”	10,2	7,6	7,0	7,5
Виборчий блок лівих та лівоцен- тристських сил	2,1	2,7	8,7	4,1
Блок Литвина	5,8	6,0	2,8	3,8
Всеукраїнське об’єднання “Свобода”	7,3	3,0	0,6	0,7
Блок Віктора Ющенка “Наша Україна”	5,8	2,5	0,6	0,3
Прогресивна соціалістична партія України	0,8	0,4	2,0	1,4
Соціалістична партія України	2,9	1,6	0,2	–
Партія зелених України	0,5	0,7	0,6	–
Громадський рух “За Україну!”	0,5	0,6	–	0,3
Блок Леоніда Черновецького	0,3	0,6	0,2	–
Партія “Єдиний центр”	0,3	0,4	–	0,3
Інша партія (блок)	0,5	1,0	1,1	3,1
Ще не знаю, вагаюся з вибором	9,4	20,4	12,4	13,4
Вказав би в бюлетені, що не підтримую жодної партії (блоку)	10,5	6,4	4,0	5,1
Не пішов би на вибори	6,0	8,5	8,4	8,6

У віковому розрізі (у % до кількості опитаних представників певного віку, на момент останнього опитування):

	18—29 років	30—55 років	56 років і більше
Партія регіонів	22,5	25,1	30,9
Блок Юлії Тимошенко	18,4	18,5	16,0
Блок Арсенія Яценюка “Фронт змін”	11,3	8,9	4,3
Виборчий блок лівих та лівоцентристських сил	1,2	2,9	9,8
Блок Литвина	3,9	4,8	4,7
Всеукраїнське об’єднання “Свобода”	3,7	2,8	2,0
Блок Віктора Ющенка “Наша Україна”	3,2	1,5	2,6
Прогресивна соціалістична партія України	0,2	1,3	1,6
Соціалістична партія України	0,2	0,6	2,5
Партія зелених України	0,5	0,7	0,3
Громадський рух “За Україну!”	0,5	0,1	0,6
Блок Леоніда Черновецького	0,2	0,1	0,6
Партія “Єдиний центр”	–	0,3	0,3
Інша партія (блок)	0,5	1,7	1,1
Ще не знаю, вагаюся з вибором	18,1	15,5	10,7
Вказав би в бюлетені, що не підтримую жодної партії (блоку)	5,9	6,9	5,4
Не пішов би на вибори	9,6	8,4	6,5

За статтю (у % до кількості опитаних представників певної статі, на момент останнього опитування):

	Чоловіки	Жінки
Партія регіонів	25,8	27,1
Блок Юлії Тимошенко	15,9	19,2
Блок Арсенія Яценюка “Фронт змін”	7,8	8,1
Виборчий блок лівих та лівоцентристських сил	5,8	3,9
Блок Литвина	3,4	5,4
Всеукраїнське об'єднання “Свобода”	3,4	2,0
Блок Віктора Ющенка “Наша Україна”	1,8	2,5
Прогресивна соціалістична партія України	1,4	0,9
Соціалістична партія України	1,0	1,3
Партія зелених України	0,3	0,7
Громадський рух “За Україну!”	0,3	0,4
Блок Леоніда Черновецького	0,3	0,3
Партія “Єдиний центр”	0,1	0,4
Інша партія (блок)	1,5	1,0
Ще не знаю, вагаюся з вибором	14,7	14,4
Вказав би в бюлетені, що не підтримую жодної партії (блоку)	7,0	5,4
Не пішов би на вибори	9,3	7,0

За рівнем освіти (у % до кількості опитаних представників певного освітнього рівня, на момент останнього опитування):

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
Партія регіонів	25,3	24,8	27,5	27,5
Блок Юлії Тимошенко	19,9	20,2	15,8	17,3
Блок Арсенія Яценюка "Фронт змін"	10,8	7,6	7,6	6,7
Виборчий блок лівих та лівоцентристських сил	2,1	5,0	3,7	9,2
Блок Литвина	3,0	4,6	5,3	4,3
Всеукраїнське об'єднання "Свобода"	4,8	2,8	2,7	0,8
Блок Віктора Ющенка "Наша Україна"	1,5	2,8	2,0	2,4
Прогресивна соціалістична партія України	0,9	0,9	1,2	1,3
Соціалістична партія України	0,6	0,7	1,3	1,9
Партія зелених України	0,6	0,7	0,4	0,8
Громадський рух "За Україну!"	0,3	0,2	0,5	0,3
Блок Леоніда Черновецького	–	0,4	0,2	0,3
Партія "Єдиний центр"	0,9	0,2	0,1	–
Інша партія (блок)	2,1	0,9	1,1	1,3
Ще не знаю, вагаюся з вибором	15,1	15,2	15,4	10,8
Вказав би в бюлетені, що не підтримую жодної партії (блоку)	4,5	7,4	6,2	5,9
Не пішов би на вибори	7,5	5,7	9,0	9,2

Резюме

• Поширення в Україні епідемії грипу, офіційно визнаної 30 жовтня ц. р., загалом не позначилося на рівні очікуваної електоральної активності громадян і їхніх політичних симпатіях. **Схильність взяти участь у голосуванні на момент опитування тією чи іншою мірою виявили 77,6% респондентів проти 74,2% у попередньому місяці.** Певні ознаки впливу епідемічної ситуації на очікувану електоральну активність можна вбачати хіба що в деякій диференціації її рівня за регіонами. Якщо в жовтні кількість тією чи іншою мірою схильних голосувати була в усіх регіонах майже однаковою, то тепер за цим показником вийшов наперед Схід (80,1% опитаних), за ним ідуть Південь (77,9%), Захід (77,6%) та Центр (74,8%). При цьому найвищу електоральну мобілізованість демонструють прихильники В. Януковича (94%), трохи нижча вона у прихильників Ю. Тимошенко (90,6%) та А. Яценюка (89,1%). Дещо зменшилася частка схильних до участі в голосуванні у молодшій віковій групі (18–29 років), про намір голосувати у ній заявили 72,6% респондентів (місяць тому – 75,8%), тоді як у середній (30–55 років) схильні голосувати 79,1% проти 72% у жовтні, у старшій (56 років і більше) – 78,4% проти 76,3%. Підтверджується тенденція помітного зростання електоральної активності з підвищенням освітнього рівня громадян (серед респондентів з неповною середньою освітою – 73,9%, з повною вищою – 83,2%). Істотної залежності електоральної активності від статі опитаних не зафіксовано.

• **Якби вибори Президента відбулися під час останнього опитування, голоси виборців, більш чи менш схильних до участі в голосуванні, розподілилися б так: В. Янукович – 31,5%, Ю. Тимошенко – 21,8%, А. Яценюк – 9%, П. Симоненко – 4,8%, С. Тигипко – 4%, В. Литвин – 3,6%, В. Ющенко – 3,4%.** Усі інші кандидати, включені до списку, разом отримали б 7,9% голосів і розташувалися в такому порядку: О. Тягнибок – 2%, Н. Вітренко – 1,2%, А. Гриценко – 1,1%, О. Мороз – 1%, І. Богословська – 0,9%, Ю. Костенко – 0,5%, О. Рябоконь – 0,1%. Вагаються з вибором 8,7% активного електорату (проти 13,9% у жовтні). Голосували б проти всіх 5,3% респондентів, які мають намір прийти на виборчі дільниці.

• **За останній місяць обсяг свого активного електорату В. Янукович наростив на 4,4%, Ю. Тимошенко – на 1,8%, унаслідок чого розрив між ними знову збільшився (минулого місяця спостерігалось скорочення розриву).** Рейтинг А. Яценюка залишається практично незмінним, що дає підстави говорити про його стагнацію. Попри невелике абсолютне число прихильників виражену позитивну динаміку має рейтинг С. Тигипка (червень – 1,5%, жовтень – 3,1%, листопад – 4%). На 1,2% порівняно із жовтнем зменшився обсяг активного електорату П. Симоненка.

• Істотний приріст прихильників В. Януковича за останній місяць зафіксовано в усіх регіонах, крім Центрального, де він залишився фактично

незмінним (трохи більше 14%). У Західному регіоні рівень підтримки лідера виборчих перегонів становить 10,2% (проти 6% у жовтні); у Південному – 34,9% (проти 32%); у Східному – 42,5% (проти 33,8%). Ю. Тимошенко зберегла свій електорат на Заході (25,7%), дещо збільшила його в Центрі (26,4% проти 22,5% у жовтні) та на Сході (9,1% проти 7,2%) і повернула втрачений раніше електорат на Півдні (13% проти 6,5%).

- У молодшій і середній вікових групах респондентів частки електорату В. Януковича співмірні з частками електорату Ю. Тимошенко. У старшій віковій групі (56 років і більше) частка прихильників Ю. Тимошенко вдвічі менша, ніж прихильників В. Януковича (16,6% проти 30,7%), хоча ще місяць тому цей розрив становив лише 7%. Отже, **схоже, боротьба В. Януковича і Партії регіонів за підвищення соціальних стандартів дала результат.**

- Звертає на себе увагу мотивація респондентами свого наміру голосувати за того чи іншого кандидата. **Понад третину опитаних (35,6%) заявили, що віддадуть голоси за названого претендента лише тому, що вважають його меншим злом, боячись перемоги когось іншого.** Тим, що кандидат найбільшою мірою відповідає їхнім уявленням про те, яким має бути Президент, обґрунтували свій вибір **58,6%** респондентів. Інші аргументи навели **2,5%**, не змогли нічим пояснити свій вибір **3,3%**. Серед прихильників В. Януковича 59% заявляють, що він найбільше відповідає їхнім уявленням про Президента, 36,5% вважають його меншим злом. Серед прихильників Ю. Тимошенко це співвідношення краще: 62,8% проти 32,9%. Ще кращим воно є у П. Симоненка (77,5% проти 17,5%), а найгіршим – у В. Ющенка (43,9% проти 49,1%). У А. Яценюка ці частки майже рівні (48,1% проти 45,5%).

- **У разі виходу в другий тур президентських виборів В. Януковича і Ю. Тимошенко, що найбільш імовірно, за лідера Партії регіонів готові проголосувати 41,5%** респондентів, схильних взяти участь у виборах. Це на 1% більше, ніж місяць тому, але трохи менше відмітки червня 2009 р. (43,3%). **За Ю. Тимошенко мають намір віддати голоси 32,7%** активного електорату, що менше, ніж у жовтні і червні (34,1% і 34,3%, відповідно). При цьому за Ю. Тимошенко проголосувало б 26%, а за В. Януковича 8,4% тих, хто в першому турі голосуватиме за А. Яценюка, який, імовірно, опиниться на третій позиції.

Якби всупереч результатам опитування у другий тур вийшла пара Ю. Тимошенко – А. Яценюк, шанси обійняти президентський пост були б набагато більшими у лідерки БЮТ. За неї проголосувало б 36,8% тих, хто прийде на виборчі дільниці, а за А. Яценюка – 24,2%. За цих обставин 57,9% активних прихильників В. Януковича взагалі проігнорували б другий тур голосування, що значно зменшило б їхній вплив на його результати.

Вихід у другий тур В. Януковича і А. Яценюка забезпечує безперечну перевагу В. Януковичу (44% проти 23,7%), незважаючи на перетікання до

А. Яценюка значно більшої частки голосів Ю. Тимошенко, ніж до В. Януковича (22,8% і 7,3%, відповідно).

Як і під час попередніх опитувань, в інших гіпотетичних парах другого туру В. Янукович і Ю. Тимошенко перемагають усіх можливих суперників, а В. Ющенко зазнає поразки не тільки від них, а й від А. Яценюка і В. Литвина.

При цьому великою є кількість респондентів, які не визначилися на другий тур голосування. Навіть за виходу в другий тур найбільш імовірних кандидатів, тобто В. Януковича і Ю. Тимошенко, 25,7% активного електорату ще не знає, за кого голосувати.

- У разі призначення виборів до Верховної Ради України тією чи іншою мірою схильні взяти участь у голосуванні 74,3% опитаних, що на 4,7% більше, ніж у жовтні. Найвищої електоральної активності слід очікувати в Західному регіоні (77,5%), найнижчої – у Центральному (71,9%). У Східному і Південному регіонах вона близька до середньої по вибірці. Частка активного електорату збільшується з віком та підвищенням рівня освіти респондентів. Істотного зв'язку електоральної активності із статтю громадян не виявлено. Вищу, ніж загалом по вибірці, електоральну мобілізованість демонструють прихильники провідних політичних сил: Партії регіонів – 91,3%, Блоку Юлії Тимошенко – 92,4%, Блоку Арсенія Яценюка “Фронт змін” – 87,1%.

- **Якби парламентські вибори відбувалися на момент опитування, 3-відсотковий бар'єр подолали б шість політичних сил: Партія регіонів (за неї готові проголосувати 32,6% активного електорату), Блок Юлії Тимошенко (21,9%), Блок Арсенія Яценюка “Фронт змін” (8,9%), Виборчий блок лівих та лівоцентристських сил – 5,2%, Блок Литвина – 4,7%, Всеукраїнське об'єднання “Свобода” – 3,3%. Блок Віктора Ющенка “Наша Україна” протягом останнього місяця втратив майже 1% свого активного електорату і залишився за 3-відсотковим бар'єром (2,6%). Прогресивна соціалістична партія України і Соціалістична партія України отримали б по 1,2% голосів, Партія зелених України – 0,8%, Громадський рух “За Україну!” та Блок Леоніда Черновецького – по 0,3%, Партія “Єдиний центр” – 0,2%. Вагаються з вибором 11,1% активного електорату, 4,4% – висловлюють намір голосувати проти всіх.**

- Порівняно із жовтнем ц. р. рівень підтримки Партії регіонів і, меншою мірою, Блоку Юлії Тимошенко та Блоку Литвина має позитивну динаміку, Блоку Арсенія Яценюка – негативну. **Негативними виявились і наслідки створення Комуністичною партією України Виборчого блоку лівих та лівоцентристських сил. Частка активних прихильників цього блоку є майже на 2% меншою, ніж у самої КПУ минулого місяця.**

- Підтримка політичних сил у розрізі регіонів, віку, освіти і статі респондентів у цілому віддзеркалює рівень підтримки лідерів цих партій і блоків, які претендують на президентський пост.

2. Уявлення і преференції виборців

Розподіл відповідей на запитання *“Які з наведених у таблиці висловлювань стосуються, на Вашу думку, перелічених нижче кандидатів у президенти?”* (у %)

	Юлія Тимошенко		Віктор Ющенко		Віктор Янукович		Арсеній Яценюк
	2004 р.	2009 р.	2004 р.	2009 р.	2004 р.	2009 р.	
Патріот України, обстоює державні інтереси	44,4	25,3	62,5	14,0	33,8	25,3	15,2
Український націоналіст, неофашист	7,7	8,7	7,1	38,9	7,0	5,2	14,8
Захисник інтересів трудящих, борець з мафією	32,4	22,4	28,5	6,3	16,4	19,9	11,0
Захисник інтересів новоявлених багатіїв	13,4	42,6	5,9	45,5	20,2	50,2	36,4
Виразник інтересів суспільства в цілому	29,6	22,3	34,2	8,4	30,1	25,6	12,1
Поліпшить ситуацію в державі, підвищить добробут	35,2	21,2	43,5	4,6	31,0	30,2	10,6
Приведе країну до остаточного краху	12,7	49,8	7,1	75,3	20,2	39,1	29,2
Забезпечить стабільність, спокій, суспільну злагоду	26,8	18,7	34,4	4,2	29,6	29,8	10,9
Прихильник рішучих, швидких і кардинальних змін	35,9	33,8	16,6	3,5	23,0	19,5	31,0
Виступає за поступові, обережні зміни	11,3	13,4	20,2	25,8	13,2	25,4	13,6
Обрання його президентом нічого не змінить	11,3	39,8	9,7	71,2	18,8	33,7	40,5
Чесний, порядний, справедливий	23,2	15,8	52,5	6,5	20,7	19,6	11,4
Злодій, казнокрад, людина з кримінальним минулим	21,1	37,1	4,5	24,6	26,3	57,8	11,9
Активний, енергійний, рішучий	60,6	46,1	23,3	3,6	45,1	24,4	31,7
Нерішучий, млявий	3,5	4,5	7,6	76,0	9,9	14,5	16,5
Агресивний, конфліктний, невтриманий	7,7	40,9	4,0	11,3	8,0	38,7	19,0
Витриманий, врівноважений, спокійний	20,4	19,2	44,9	25,5	33,3	30,6	22,9
Розуміє проблеми людей, простий, доступний	27,5	20,6	37,1	7,9	24,4	29,0	12,3
Зарозумілий, пихатий, далекий від людей, байдужий	6,3	31,1	5,5	47,5	16,0	36,3	29,0
Компетентний професіонал, здібний організатор	35,2	33,3	30,2	7,3	31,0	29,1	17,4
Сьогоднішні негаразди – результат його помилок	4,9	51,0	4,8	84,2	9,4	27,4	12,8

	Юлія Тимошенко		Віктор Ющенко		Віктор Янукович		Арсеній Яценюк
	2004 р.	2009 р.	2004 р.	2009 р.	2004 р.	2009 р.	
Гнучкий, готовий до компромісів	18,3	20,7	20,9	13,3	15,5	25,3	27,0
Хитрий, підступний	16,2	49,6	3,8	30,4	16,9	35,3	31,8
Яскравий, не такий як усі	34,5	39,0	17,6	4,7	13,6	14,5	22,3
Сірий, непоказний, не кращий за інших	2,8	7,6	4,8	52,7	8,0	24,5	27,5
Політично незаангажований прагматик, господарник	8,5	11,3	12,1	7,8	21,1	23,7	11,8
Політик-центрист	6,3	15,9	7,6	16,0	6,1	15,2	16,2
Прихильник зближення з Росією	5,6	10,8	4,8	4,6	16,0	83,4	6,8
Обстоює вступ України до Євросоюзу, НАТО	11,3	36,1	26,4	82,8	15,5	4,5	28,9
Маріонетка в руках іноземних політиків	4,2	24,6	9,5	69,5	10,3	27,9	23,2
Захисник традицій попередніх поколінь	9,2	15,0	10,7	22,9	9,9	33,4	7,2
Виразник інтересів нового покоління, молоді	22,5	18,6	24,9	5,8	13,6	13,5	44,0
Жорсткий адміністратор, який наведе порядок	23,2	23,3	5,9	2,9	26,8	29,8	6,5
Політик європейського типу, захисник демократії	21,8	21,7	33,4	20,0	13,6	11,4	23,6
Політик нової генерації, у якого все ще попереду	19,7	12,8	20,7	2,7	14,1	9,7	47,1
Політик – символ минулого, час якого вже сплинув	4,2	17,4	2,9	59,6	5,6	33,7	5,3
Прагне лише влади і тільки влади	21,1	68,4	8,1	52,5	19,7	51,8	40,0
Красномовний демагог, який роздає пусті обіцянки	5,6	59,2	6,4	57,1	10,8	41,3	37,7
Людина слова	26,1	17,8	35,2	4,5	31,9	25,5	7,1
Користується підтримкою серед людей	32,4	42,8	43,9	8,4	33,8	45,0	16,6
Непопулярний, люди йому не довіряють	9,2	17,1	5,5	67,1	11,7	20,3	27,1
Прихильники і члени його команди – порядні люди	19,0	18,9	24,9	7,1	13,2	23,9	11,9
Серед його прихильників і членів команди багато небезпечних, поганих людей	9,2	41,7	10,0	47,2	17,4	50,8	25,6

Розподіл відповідей на наведене вище запитання серед найбільш відомих кандидатів у президенти (на момент останнього опитування):

• Прихильники Ю. Тимошенко

	Юлія Тимошенко	Віктор Ющенко	Віктор Янукович	Арсеній Яценюк
Патріот України, обстоює державні інтереси	84,7	17,5	5,1	13,7
Український націоналіст, неофашист	9,9	27,7	8,1	14,2
Захисник інтересів трудящих, борець з мафією	74,7	7,0	5,4	8,9
Захисник інтересів новоявлених багатіїв	11,3	39,5	69,1	30,9
Виразник інтересів суспільства в цілому	73,9	10,8	3,2	8,6
Поліпшить ситуацію в державі, підвищить добробут	87,6	4,0	4,0	6,2
Приведе країну до остаточного краху	2,2	73,1	55,6	21,0
Забезпечить стабільність, спокій, суспільну злагоду	78,5	3,5	3,2	8,6
Прихильник рішучих, швидких і кардинальних змін	67,7	4,0	10,2	28,2
Виступає за поступові, обережні зміни	32,0	33,3	14,8	16,1
Обрання його президентом нічого не змінить	7,0	76,1	39,2	34,9
Чесний, порядний, справедливий	68,3	7,0	2,7	7,3
Злодій, казнокрад, людина з кримінальним минулим	6,7	16,1	83,9	7,8
Активний, енергійний, рішучий	85,8	2,7	9,4	31,5
Нерішучий, млявий	1,3	83,9	19,6	17,5
Агресивний, конфліктний, невтриманий	10,2	10,2	61,0	23,1
Втриманий, врівноважений, спокійний	57,8	33,6	8,3	22,0
Розуміє проблеми людей, простий, доступний	80,6	9,9	4,0	9,4
Зарозумілий, пихатий, далекий від людей, байдужий	5,1	38,2	55,1	25,0
Компетентний професіонал, здібний організатор	87,4	7,5	4,8	18,3
Сьогоднішні негаразди – результат його помилок	11,6	92,2	30,6	10,2
Гнучкий, готовий до компромісів	57,5	14,8	11,3	28,2
Хитрий, підступний	8,9	26,3	57,5	37,9
Яскравий, не такий як усі	82,0	4,3	4,6	12,4
Сірий, непоказний, не кращий за інших	1,1	63,2	31,5	26,6
Політично незаангажований прагматик, господарник	39,8	11,0	8,9	13,2
Політик-центрист	26,9	17,2	12,4	16,7
Прихильник зближення з Росією	14,5	6,2	85,8	7,8
Обстоює вступ України до Євросоюзу, НАТО	29,8	85,5	5,4	22,3
Маріонетка в руках іноземних політиків	3,2	66,4	35,8	22,0
Захисник традицій попередніх поколінь	39,8	34,4	17,7	7,8
Виразник інтересів нового покоління, молоді	54,8	4,8	4,3	46,0
Жорсткий адміністратор, який наведе порядок	61,6	2,2	19,4	4,3
Політик європейського типу, захисник демократії	64,0	22,8	3,5	19,6
Політик нової генерації, у якого все ще попереду	45,7	1,9	3,0	55,1
Політик – символ минулого, час якого вже сплинув	2,7	64,5	49,7	4,6
Прагне лише влади і тільки влади	19,1	47,8	76,9	40,6
Красномовний демагог, який роздає пусті обіцянки	12,4	60,8	58,3	33,9
Людина слова	72,6	4,3	3,0	5,1
Користується підтримкою серед людей	89,0	7,5	23,7	15,1
Непопулярний, люди йому не довіряють	3,5	68,8	29,0	21,8
Прихильники і члени його команди – порядні люди	65,1	9,1	6,5	10,2
Серед його прихильників і членів команди багато небезпечних, поганих людей	13,7	37,9	73,1	20,2

• Прихильники В. Ющенко

	Юлія Тимошенко	Віктор Ющенко	Віктор Янукович	Арсеній Яценюк
Патріот України, обстоює державні інтереси	24,6	87,7	8,8	19,3
Український націоналіст, неофашист	12,3	19,3	1,8	26,3
Захисник інтересів трудящих, борець з мафією	15,8	64,9	5,3	8,8
Захисник інтересів новоявлених багатіїв	50,9	12,3	66,7	22,8
Виразник інтересів суспільства в цілому	26,3	68,4	5,3	7,0
Поліпшить ситуацію в державі, підвищить добробут	21,1	71,9	3,5	7,0
Приведе країну до остаточного краху	52,6	15,8	70,2	21,1
Забезпечить стабільність, спокій, суспільну злагоду	19,3	71,9	3,5	5,3
Прихильник рішучих, швидких і кардинальних змін	52,6	19,3	12,3	35,1
Виступає за поступові, обережні зміни	8,8	71,9	5,3	15,8
Обрання його президентом нічого не змінить	31,6	24,6	40,4	38,6
Чесний, порядний, справедливий	14,0	75,4	–	12,3
Злодій, казнокрад, людина з кримінальним минулим	36,8	7,0	91,2	5,3
Активний, енергійний, рішучий	49,1	33,3	12,3	36,8
Нерішучий, млявий	3,5	19,3	28,1	31,6
Агресивний, конфліктний, невитриманий	49,1	1,8	63,2	29,8
Витриманий, врівноважений, спокійний	19,3	87,7	7,0	24,6
Розуміє проблеми людей, простий, доступний	21,1	73,7	8,8	3,5
Зарозумілий, пихатий, далекий від людей, байдужий	38,6	14,0	70,2	29,8
Компетентний професіонал, здібний організатор	36,8	70,2	8,8	22,8
Сьогоднішні негаразди – результат його помилок	82,5	36,8	43,9	21,1
Гнучкий, готовий до компромісів	19,3	63,2	14,0	33,3
Хитрий, підступний	49,1	8,8	56,1	36,8
Яскравий, не такий як усі	43,9	31,6	12,3	28,1
Сірий, непоказний, не кращий за інших	8,8	14,0	45,6	28,1
Політично незаангажований прагматик, господарник	14,0	40,4	12,3	15,8
Політик-центрист	10,5	45,6	3,5	15,8
Прихильник зближення з Росією	21,1	1,8	89,5	8,8
Обстоює вступ України до Євросоюзу, НАТО	33,3	82,5	1,8	14,0
Маріонетка в руках іноземних політиків	31,6	14,0	61,4	29,8
Захисник традицій попередніх поколінь	15,8	54,4	26,3	3,5
Виразник інтересів нового покоління, молоді	24,6	47,4	7,0	50,9
Жорсткий адміністратор, який наведе порядок	33,3	26,3	31,6	8,8
Політик європейського типу, захисник демократії	21,1	73,7	3,5	29,8
Політик нової генерації, у якого все ще попереду	19,3	29,8	3,5	54,4
Політик – символ минулого, час якого вже сплинув	22,8	15,8	66,7	3,5
Прагне лише влади і тільки влади	77,2	21,1	63,2	43,9
Красномовний демагог, який роздає пусті обіцянки	63,2	12,3	63,2	38,6
Людина слова	17,5	57,9	1,8	7,0
Користується підтримкою серед людей	57,9	56,1	28,1	12,3
Непопулярний, люди йому не довіряють	14,0	17,5	42,1	35,1
Прихильники і члени його команди – порядні люди	17,5	57,9	8,8	10,5
Серед його прихильників і членів команди багато небезпечних, поганих людей	38,6	21,1	80,7	28,1

• Прихильники В. Януковича

	Юлія Тимошенко	Віктор Ющенко	Віктор Янукович	Арсеній Яценюк
Патріот України, обстоює державні інтереси	5,2	3,7	73,4	5,0
Український націоналіст, неонацист	9,3	56,2	5,0	15,3
Захисник інтересів трудящих, борець з мафією	4,3	1,4	55,8	3,7
Захисник інтересів новоявлених багатіїв	49,6	45,0	12,2	33,9
Виразник інтересів суспільства в цілому	4,8	3,1	72,9	5,4
Поліпшить ситуацію в державі, підвищить добробут	1,7	1,2	88,6	1,6
Приведе країну до остаточного краху	67,2	81,2	3,3	23,3
Забезпечить стабільність, спокій, суспільну злагоду	1,4	0,4	86,0	2,9
Прихильник рішучих, швидких і кардинальних змін	20,9	2,5	38,8	25,0
Виступає за поступові, обережні зміни	5,4	12,6	45,9	15,7
Обрання його президентом нічого не змінить	41,9	65,7	4,1	43,8
Чесний, порядний, справедливий	2,1	1,7	60,7	5,8
Злодій, казнокрад, людина з кримінальним минулим	49,0	26,0	10,3	6,4
Активний, енергійний, рішучий	25,2	2,1	56,2	23,8
Нерішучий, млявий	4,3	80,0	2,1	20,0
Агресивний, конфліктний, невтриманий	58,3	14,1	7,0	18,0
Втриманий, врівноважений, спокійний	5,4	13,2	74,2	13,2
Розуміє проблеми людей, простий, доступний	3,9	2,1	80,0	5,0
Зарозумілий, пихатий, далекий від людей, байдужий	34,7	54,7	3,7	29,7
Компетентний професіонал, здібний організатор	11,2	2,3	76,4	9,7
Сьогоднішні негаразди – результат його помилок	57,8	85,9	4,7	5,2
Гнучкий, готовий до компромісів	6,8	4,8	57,0	16,1
Хитрий, підступний	61,0	30,6	4,3	25,4
Яскравий, не такий як усі	20,7	2,5	35,5	17,8
Сірий, непоказний, не кращий за інших	7,4	52,3	2,3	33,5
Політично незаангажований прагматик, господарник	2,1	4,5	57,2	5,4
Політик-центрист	10,7	13,6	24,2	15,1
Прихильник зближення з Росією	5,2	2,5	89,9	2,7
Обстоює вступ України до Євросоюзу, НАТО	37,4	87,6	2,5	28,9
Маріонетка в руках іноземних політиків	29,3	80,6	3,1	23,3
Захисник традицій попередніх поколінь	5,6	13,2	58,3	5,0
Виразник інтересів нового покоління, молоді	5,6	2,7	33,5	38,4
Жорсткий адміністратор, який наведе порядок	8,5	1,4	54,5	2,5
Політик європейського типу, захисник демократії	7,2	13,2	31,8	18,4
Політик нової генерації, у якого все ще попереду	2,9	1,2	29,5	41,9
Політик – символ минулого, час якого вже сплинув	17,8	66,1	5,4	2,9
Прагне лише влади і тільки влади	85,1	49,4	8,7	27,9
Красномовний демагог, який роздає пусті обіцянки	71,7	51,7	4,7	31,4
Людина слова	2,3	0,4	74,2	1,6
Користується підтримкою серед людей	17,6	4,8	82,4	5,4
Непопулярний, люди йому не довіряють	22,1	72,3	4,7	28,5
Прихильники і члени його команди – порядні люди	5,2	3,9	66,1	5,8
Серед його прихильників і членів команди багато небезпечних, поганих людей	52,7	51,9	11,4	24,8

• Прихильники А. Яценюка

	Юлія Тимошенко	Віктор Ющенко	Віктор Янукович	Арсеній Яценюк
Патріот України, обстоює державні інтереси	17,2	14,6	5,1	77,7
Український націоналіст, неофашист	3,8	36,9	5,1	10,2
Захисник інтересів трудящих, борець з мафією	17,2	7,0	10,8	58,6
Захисник інтересів новоявлених багатіїв	36,9	34,4	65,0	9,6
Виразник інтересів суспільства в цілому	10,8	5,7	7,0	67,5
Поліпшить ситуацію в державі, підвищить добробут	8,3	2,5	5,1	77,1
Приведе країну до остаточного краху	41,4	74,5	49,7	1,3
Забезпечить стабільність, спокій, суспільну злагоду	3,8	1,3	5,7	72,6
Прихильник рішучих, швидких і кардинальних змін	24,2	0,6	12,1	68,2
Виступає за поступові, обережні зміни	12,1	32,5	22,3	27,4
Обрання його президентом нічого не змінить	38,9	81,5	42,7	6,4
Чесний, порядний, справедливий	1,9	5,1	3,8	65,6
Злодій, казнокрад, людина з кримінальним минулим	31,8	17,8	77,7	1,3
Активний, енергійний, рішучий	30,6	2,5	6,4	74,5
Нерішучий, млявий	5,1	80,3	20,4	3,2
Агресивний, конфліктний, невитриманий	45,2	5,1	50,3	3,2
Витриманий, врівноважений, спокійний	11,5	22,3	9,6	72,0
Розуміє проблеми людей, простий, доступний	8,3	5,7	8,9	65,0
Зарозумілий, пихатий, далекий від людей, байдужий	33,8	42,0	44,6	3,8
Компетентний професіонал, здібний організатор	24,2	7,0	8,9	64,3
Сьогоднішні негаразди – результат його помилок	55,4	87,9	36,9	4,5
Гнучкий, готовий до компромісів	13,4	15,3	12,1	58,6
Хитрий, підступний	58,0	26,8	47,1	9,6
Яскравий, не такий як усі	26,1	2,5	4,5	62,4
Сірий, непоказний, не кращий за інших	5,7	61,1	35,0	3,8
Політично незаангажований прагматик, господарник	3,8	5,7	11,5	43,3
Політик-центрист	17,2	13,4	7,6	28,0
Прихильник зближення з Росією	12,1	6,4	82,2	9,6
Обстоює вступ України до Євросоюзу, НАТО	31,2	73,2	5,1	24,8
Маріонетка в руках іноземних політиків	22,3	69,4	35,0	3,8
Захисник традицій попередніх поколінь	12,7	25,5	25,5	22,9
Виразник інтересів нового покоління, молоді	12,7	4,5	5,1	79,6
Жорсткий адміністратор, який наведе порядок	17,2	1,9	17,8	34,4
Політик європейського типу, захисник демократії	12,7	19,1	3,2	67,5
Політик нової генерації, у якого все ще попереду	3,2	2,5	1,3	87,9
Політик – символ минулого, час якого вже сплинув	21,7	63,7	42,7	1,3
Прагне лише влади і тільки влади	72,6	47,1	67,5	9,6
Красномовний демагог, який роздає пусті обіцянки	62,4	54,1	46,5	6,4
Людина слова	7,0	1,9	8,3	44,6
Користується підтримкою серед людей	34,4	10,2	29,9	67,5
Непопулярний, люди йому не довіряють	15,9	68,2	24,2	3,8
Прихильники і члени його команди – порядні люди	7,0	5,7	5,1	57,3
Серед його прихильників і членів команди багато небезпечних, поганих людей	36,3	36,3	66,9	7,0

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

• Західний регіон

	Юлія Тимошенко	Віктор Ющенко	Віктор Янукович	Арсеній Яценюк
Патріот України, обстоює державні інтереси	42,1	21,5	14,9	22,0
Український націоналіст, неофашист	13,1	28,5	8,4	20,2
Захисник інтересів трудящих, борець з мафією	37,4	11,8	11,0	13,6
Захисник інтересів новоявлених багатіїв	33,0	38,2	57,6	36,4
Виразник інтересів суспільства в цілому	39,8	16,2	15,4	19,6
Поліпшить ситуацію в державі, підвищить добробут	33,5	9,4	13,9	14,4
Приведе країну до остаточного краху	27,2	66,2	47,1	23,0
Забезпечить стабільність, спокій, суспільну злагоду	29,6	8,4	15,4	13,9
Прихильник рішучих, швидких і кардинальних змін	41,1	7,1	19,6	52,4
Виступає за поступові, обережні зміни	28,0	39,5	19,9	13,6
Обрання його президентом нічого не змінить	35,9	79,1	35,6	27,7
Чесний, порядний, справедливий	27,7	10,7	9,7	12,8
Злодій, казнокрад, людина з кримінальним минулим	28,0	16,0	78,3	9,9
Активний, енергійний, рішучий	64,1	8,1	16,0	32,2
Нерішучий, млявий	5,5	72,0	15,4	23,6
Агресивний, конфліктний, невтриманий	29,1	8,6	57,9	27,2
Втриманий, врівноважений, спокійний	32,2	35,6	14,9	25,7
Розуміє проблеми людей, простий, доступний	34,0	14,4	19,6	17,8
Зарозумілий, пихатий, далекий від людей, байдужий	24,9	41,9	45,3	27,7
Компетентний професіонал, здібний організатор	53,1	13,4	20,2	21,2
Сьогоднішні негаразди – результат його помилок	50,3	86,6	34,3	15,2
Гнучкий, готовий до компромісів	31,4	25,4	17,5	31,9
Хитрий, підступний	39,5	23,8	49,0	39,3
Яскравий, не такий як усі	45,5	9,2	17,3	25,1
Сірий, непоказний, не кращий за інших	10,5	53,9	29,1	26,4
Політично незаангажований прагматик, господарник	18,3	13,1	20,4	16,0
Політик-центрист	24,9	31,9	14,7	15,4
Прихильник зближення з Росією	10,5	8,9	86,4	11,0
Обстоює вступ України до Євросоюзу, НАТО	43,5	67,8	2,6	24,6
Маріонетка в руках іноземних політиків	20,7	53,1	45,3	27,2
Захисник традицій попередніх поколінь	23,3	34,3	28,0	8,1
Виразник інтересів нового покоління, молоді	36,4	12,0	8,4	53,7
Жорсткий адміністратор, який наведе порядок	34,6	6,0	33,0	10,5
Політик європейського типу, захисник демократії	34,3	24,1	7,3	28,5
Політик нової генерації, у якого все ще попереду	20,9	5,0	3,4	59,7
Політик – символ минулого, час якого вже сплинув	17,5	69,9	41,9	6,8
Прагне лише влади і тільки влади	59,2	49,0	60,7	39,8
Красномовний демагог, який роздає пусті обіцянки	47,1	56,0	57,9	34,6
Людина слова	28,3	11,0	14,9	11,3
Користується підтримкою серед людей	69,9	15,4	31,7	24,6
Непопулярний, люди йому не довіряють	8,4	59,4	30,4	30,6
Прихильники і члени його команди – порядні люди	33,2	11,0	15,2	16,5
Серед його прихильників і членів команди багато небезпечних, поганих людей	26,4	41,1	70,9	25,1

- *Центральний регіон*

	Юлія Тимошенко	Віктор Ющенко	Віктор Янукович	Арсеній Яценюк
Патріот України, обстоює державні інтереси	31,9	20,4	15,1	18,1
Український націоналіст, неофашист	3,6	27,7	4,2	10,6
Захисник інтересів трудящих, борець з мафією	29,8	7,0	12,3	12,4
Захисник інтересів новоявлених багатіїв	54,3	61,8	72,1	46,0
Виразник інтересів суспільства в цілому	26,5	10,8	13,0	12,3
Поліпшить ситуацію в державі, підвищить добробут	27,3	4,5	16,8	10,2
Приведе країну до остаточного краху	49,9	75,0	60,0	39,1
Забезпечить стабільність, спокій, суспільну злагоду	26,7	4,9	16,5	13,6
Прихильник рішучих, швидких і кардинальних змін	46,2	2,2	22,2	32,1
Виступає за поступові, обережні зміни	16,3	40,3	18,6	17,4
Обрання його президентом нічого не змінить	46,9	78,6	48,6	49,6
Чесний, порядний, справедливий	21,6	7,3	10,5	13,9
Злодій, казнокрад, людина з кримінальним минулим	35,2	24,3	74,2	13,9
Активний, енергійний, рішучий	58,5	4,0	24,3	40,5
Нерішучий, млявий	6,6	83,8	18,6	18,7
Агресивний, конфліктний, невитриманий	45,3	10,8	64,2	19,3
Витриманий, врівноважений, спокійний	25,3	41,5	18,0	33,9
Розуміє проблеми людей, простий, доступний	26,7	10,3	15,1	13,9
Зарозумілий, пихатий, далекий від людей, байдужий	38,5	48,3	59,4	34,9
Компетентний професіонал, здібний організатор	39,6	8,4	17,1	24,9
Сьогоднішні негаразди – результат його помилок	54,6	91,6	41,5	23,1
Гнучкий, готовий до компромісів	27,3	18,3	18,1	35,2
Хитрий, підступний	53,7	34,2	54,3	38,1
Яскравий, не такий як усі	53,1	5,1	12,6	23,2
Сірий, непоказний, не кращий за інших	10,0	65,4	37,8	31,2
Політично незаангажований прагматик, господарник	18,3	7,8	14,5	15,4
Політик-центрист	21,0	16,0	15,6	22,0
Прихильник зближення з Росією	12,9	3,0	90,7	9,3
Обстоює вступ України до Євросоюзу, НАТО	31,2	92,4	5,7	23,8
Маріонетка в руках іноземних політиків	27,0	74,7	43,9	25,3
Захисник традицій попередніх поколінь	22,0	30,0	29,1	6,4
Виразник інтересів нового покоління, молоді	21,3	6,3	11,2	51,3
Жорсткий адміністратор, який наведе порядок	24,6	1,9	27,4	4,9
Політик європейського типу, захисник демократії	29,5	25,6	10,0	24,3
Політик нової генерації, у якого все ще попереду	17,5	3,0	8,2	51,0
Політик – символ минулого, час якого вже сплинув	25,3	70,0	49,3	7,9
Прагне лише влади і тільки влади	69,4	65,5	76,8	56,8
Красномовний демагог, який роздає пусті обіцянки	62,2	70,2	63,4	51,4
Людина слова	25,6	3,9	14,1	6,7
Користується підтримкою серед людей	60,1	10,2	42,0	21,3
Непопулярний, люди йому не довіряють	14,7	70,9	25,9	30,1
Прихильники і члени його команди – порядні люди	25,0	8,8	14,5	13,6
Серед його прихильників і членів команди багато небезпечних, поганих людей	49,3	54,9	71,2	33,0

• Східний регіон

	Юлія Тимошенко	Віктор Ющенко	Віктор Янукович	Арсеній Яценюк
Патріот України, обстоює державні інтереси	11,3	6,7	39,9	10,2
Український націоналіст, неонацист	11,4	53,2	4,0	13,6
Захисник інтересів трудящих, борець з мафією	10,1	2,0	30,3	6,9
Захисник інтересів новоявлених багатіїв	42,8	44,1	32,3	33,2
Виразник інтересів суспільства в цілому	11,0	3,2	38,9	8,7
Поліпшить ситуацію в державі, підвищить добробут	10,5	3,0	48,6	9,5
Приведе країну до остаточного краху	62,3	80,3	21,5	27,0
Забезпечить стабільність, спокій, суспільну злагоду	7,3	2,3	47,4	7,5
Прихильник рішучих, швидких і кардинальних змін	19,5	3,8	17,2	22,0
Виступає за поступові, обережні зміни	4,9	9,1	30,0	11,7
Обрання його президентом нічого не змінить	34,1	63,0	20,3	36,1
Чесний, порядний, справедливий	5,0	3,5	32,3	9,1
Злодій, казнокрад, людина з кримінальним минулим	48,2	32,8	37,8	13,7
Активний, енергійний, рішучий	30,3	1,2	28,2	26,4
Нерішучий, млявий	2,9	70,3	9,8	12,3
Агресивний, конфліктний, невтриманий	41,0	12,7	11,7	13,3
Втриманий, врівноважений, спокійний	9,9	11,0	48,2	13,4
Розуміє проблеми людей, простий, доступний	8,8	3,2	44,2	8,1
Зарозумілий, пихатий, далекий від людей, байдужий	30,2	52,3	14,6	26,2
Компетентний професіонал, здібний організатор	19,8	4,3	44,4	9,3
Сьогоднішні негаразди – результат його помилок	51,5	76,7	15,2	3,0
Гнучкий, готовий до компромісів	10,2	5,0	33,4	18,9
Хитрий, підступний	52,6	30,6	14,3	25,3
Яскравий, не такий як усі	26,5	2,6	15,4	21,2
Сірий, непоказний, не кращий за інших	4,3	44,4	13,4	23,2
Політично незаангажований прагматик, господарник	3,7	3,8	32,6	5,2
Політик-центрист	9,5	7,8	15,2	12,0
Прихильник зближення з Росією	9,8	2,7	79,3	1,8
Обстоює вступ України до Євросоюзу, НАТО	40,9	82,9	2,4	36,4
Маріонетка в руках іноземних політиків	28,5	74,2	10,1	23,3
Захисник традицій попередніх поколінь	5,2	11,3	39,2	5,3
Виразник інтересів нового покоління, молоді	7,9	3,0	18,4	29,0
Жорсткий адміністратор, який наведе порядок	17,5	2,4	33,5	5,5
Політик європейського типу, захисник демократії	10,4	16,5	14,2	21,6
Політик нової генерації, у якого все ще попереду	5,9	1,7	14,5	38,7
Політик – символ минулого, час якого вже сплинув	10,8	45,7	18,4	3,7
Прагне лише влади і тільки влади	72,1	45,0	29,1	29,6
Красномовний демагог, який роздає пусті обіцянки	64,0	50,9	18,3	30,8
Людина слова	6,4	1,8	40,1	4,7
Користується підтримкою серед людей	18,9	3,5	53,8	9,6
Непопулярний, люди йому не довіряють	25,6	69,2	13,1	24,7
Прихильники і члени його команди – порядні люди	7,3	4,1	35,1	8,1
Серед його прихильників і членів команди багато небезпечних, поганих людей	43,4	48,2	28,2	23,2

• Південний регіон

	Юлія Тимошенко	Віктор Ющенко	Віктор Янукович	Арсеній Яценюк
Патріот України, обстоює державні інтереси	19,5	6,1	29,4	10,9
Український націоналіст, неофашист	8,2	46,1	5,8	19,8
Захисник інтересів трудящих, борець з мафією	13,7	7,2	25,6	13,3
Захисник інтересів новоявлених багатіїв	28,0	21,2	30,7	21,8
Виразник інтересів суспільства в цілому	15,4	4,4	37,5	9,6
Поліпшить ситуацію в державі, підвищить добробут	15,4	2,0	40,6	9,2
Приведе країну до остаточного краху	51,2	76,8	20,8	19,8
Забезпечить стабільність, спокій, суспільну злагоду	11,9	1,0	39,6	8,5
Прихильник рішучих, швидких і кардинальних змін	28,0	0,7	18,4	21,2
Виступає за поступові, обережні зміни	6,5	11,9	37,5	8,9
Обрання його президентом нічого не змінить	41,3	62,5	27,6	46,1
Чесний, порядний, справедливий	11,3	5,8	24,6	8,5
Злодій, казнокрад, людина з кримінальним минулим	28,7	18,4	38,6	5,5
Активний, енергійний, рішучий	29,7	2,0	27,0	23,2
Нерішучий, млявий	1,7	76,5	14,3	11,3
Агресивний, конфліктний, невитриманий	46,4	13,0	16,0	20,1
Витриманий, врівноважений, спокійний	9,2	8,5	40,3	15,4
Розуміє проблеми людей, простий, доступний	15,7	4,1	38,6	10,9
Зарозумілий, пихатий, далекий від людей, байдужий	24,6	42,3	20,5	23,2
Компетентний професіонал, здібний організатор	23,2	3,8	34,1	13,3
Сьогоднішні негаразди – результат його помилок	42,7	80,9	13,3	8,2
Гнучкий, готовий до компромісів	15,0	4,8	33,8	19,8
Хитрий, підступний	46,8	30,0	21,5	22,2
Яскравий, не такий як усі	26,3	2,4	13,0	19,1
Сірий, непоказний, не кращий за інших	5,8	40,6	13,3	30,4
Політично незаангажований прагматик, господарник	3,4	9,6	28,7	12,6
Політик-центрист	7,2	13,7	14,7	13,0
Прихильник зближення з Росією	8,9	6,5	72,4	6,8
Обстоює вступ України до Євросоюзу, НАТО	27,3	80,5	8,5	29,4
Маріонетка в руках іноземних політиків	15,7	68,3	8,5	12,6
Захисник традицій попередніх поколінь	9,9	18,1	37,5	11,9
Виразник інтересів нового покоління, молоді	13,0	2,7	14,3	48,5
Жорсткий адміністратор, який наведе порядок	18,4	2,0	22,9	7,2
Політик європейського типу, захисник демократії	12,6	9,9	13,7	20,1
Політик нової генерації, у якого все ще попереду	6,8	1,4	10,6	41,0
Політик – символ минулого, час якого вже сплинув	13,7	53,2	21,8	1,0
Прагне лише влади і тільки влади	70,0	44,0	34,1	25,3
Красномовний демагог, який роздає пусті обіцянки	57,3	42,7	20,8	25,9
Людина слова	11,9	3,1	32,8	7,8
Користується підтримкою серед людей	21,8	6,1	49,5	11,3
Непопулярний, люди йому не довіряють	15,0	64,2	10,2	20,8
Прихильники і члени його команди – порядні люди	12,3	4,4	31,7	10,2
Серед його прихильників і членів команди багато небезпечних, поганих людей	40,6	35,5	28,3	15,0

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

- 18—29 років

	Юлія Тимошенко	Віктор Ющенко	Віктор Янукович	Арсеній Яценюк
Патріот України, обстоює державні інтереси	29,3	14,2	20,0	18,6
Український націоналіст, неонацист	9,0	33,5	5,1	16,1
Захисник інтересів трудящих, борець з мафією	24,0	7,3	18,8	13,9
Захисник інтересів новоявлених багатіїв	40,8	41,8	53,1	33,0
Виразник інтересів суспільства в цілому	23,2	9,3	21,5	13,7
Поліпшить ситуацію в державі, підвищить добробут	23,7	5,1	24,7	14,2
Приведе країну до остаточного краху	45,5	73,6	42,3	25,9
Забезпечить стабільність, спокій, суспільну злагоду	19,3	3,9	27,9	15,6
Прихильник рішучих, швидких і кардинальних змін	35,9	3,4	19,8	32,0
Виступає за поступові, обережні зміни	15,4	26,4	23,7	14,2
Обрання його президентом нічого не змінить	38,4	72,4	35,5	41,8
Чесний, порядний, справедливий	14,9	5,1	17,4	11,5
Злодій, казнокрад, людина з кримінальним минулим	35,7	28,9	61,1	13,2
Активний, енергійний, рішучий	45,2	4,6	19,8	30,3
Нерішучий, млявий	5,1	76,0	16,1	19,3
Агресивний, конфліктний, невтриманий	38,9	13,4	41,3	19,3
Втриманий, врівноважений, спокійний	20,3	24,9	28,9	25,9
Розуміє проблеми людей, простий, доступний	22,2	8,6	23,2	14,4
Зарозумілий, пихатий, далекий від людей, байдужий	32,0	44,7	41,3	30,3
Компетентний професіонал, здібний організатор	34,0	7,8	24,4	20,5
Сьогоднішні негаразди – результат його помилок	46,2	83,4	27,9	13,4
Гнучкий, готовий до компромісів	21,8	15,6	24,0	30,1
Хитрий, підступний	47,2	32,5	41,8	31,8
Яскравий, не такий як усі	37,4	5,9	13,2	24,0
Сірий, непоказний, не кращий за інших	9,3	51,6	26,2	31,1
Політично незаангажований прагматик, господарник	11,7	9,5	21,3	16,6
Політик-центрист	16,4	16,6	13,9	20,0
Прихильник зближення з Росією	12,5	4,4	83,6	4,9
Обстоює вступ України до Євросоюзу, НАТО	35,9	80,4	3,9	28,9
Маріонетка в руках іноземних політиків	22,2	67,7	30,6	20,8
Захисник традицій попередніх поколінь	16,9	22,2	33,7	8,8
Виразник інтересів нового покоління, молоді	18,8	4,4	12,2	42,5
Жорсткий адміністратор, який наведе порядок	25,4	2,4	26,9	8,3
Політик європейського типу, захисник демократії	22,7	19,3	10,5	24,7
Політик нової генерації, у якого все ще попереду	14,2	2,7	8,1	50,4
Політик – символ минулого, час якого вже сплинув	15,9	58,7	33,0	5,6
Прагне лише влади і тільки влади	65,8	49,9	55,3	36,4
Красномовний демагог, який роздає пусті обіцянки	57,9	53,1	42,3	37,9
Людина слова	19,8	3,4	20,5	6,8
Користується підтримкою серед людей	48,2	10,0	42,1	18,3
Непопулярний, люди йому не довіряють	14,2	68,0	19,3	27,9
Прихильники і члени його команди – порядні люди	20,8	8,6	21,3	13,7
Серед його прихильників і членів команди багато небезпечних, поганих людей	39,4	41,8	57,3	24,9

• 30—55 років

	Юлія Тимошенко	Віктор Ющенко	Віктор Янукович	Арсеній Яценюк
Патріот України, обстоює державні інтереси	25,0	14,3	24,3	15,5
Український націоналіст, неофашист	8,8	40,2	5,1	13,9
Захисник інтересів трудящих, борець з мафією	22,9	5,1	19,0	11,3
Захисник інтересів новоявлених багатіїв	42,8	45,6	50,9	37,0
Виразник інтересів суспільства в цілому	23,6	8,4	24,1	12,8
Поліпшить ситуацію в державі, підвищить добробут	21,4	4,3	29,7	11,0
Приведе країну до остаточного краху	48,8	74,7	39,7	29,2
Забезпечить стабільність, спокій, суспільну злагоду	19,8	4,2	27,5	10,3
Прихильник рішучих, швидких і кардинальних змін	34,1	3,0	19,1	31,1
Виступає за поступові, обережні зміни	13,8	25,3	24,4	14,6
Обрання його президентом нічого не змінить	37,9	69,6	33,6	39,8
Чесний, порядний, справедливий	17,2	6,2	18,1	12,2
Злодій, казнокрад, людина з кримінальним минулим	36,2	23,5	59,1	11,9
Активний, енергійний, рішучий	47,5	3,1	22,6	33,0
Нерішучий, млявий	4,2	74,5	15,4	16,4
Агресивний, конфліктний, невитриманий	40,4	10,9	39,2	18,6
Витриманий, врівноважений, спокійний	20,3	26,8	29,5	23,3
Розуміє проблеми людей, простий, доступний	21,3	7,6	27,3	13,4
Зарозумілий, пихатий, далекий від людей, байдужий	29,1	46,6	37,0	29,1
Компетентний професіонал, здібний організатор	35,6	6,5	26,9	16,6
Сьогоднішні негаразди – результат його помилок	50,3	84,8	28,6	13,1
Гнучкий, готовий до компромісів	21,4	13,1	24,0	27,1
Хитрий, підступний	48,8	30,3	35,1	30,6
Яскравий, не такий як усі	39,7	4,0	12,6	23,0
Сірий, непоказний, не кращий за інших	7,3	54,0	26,3	26,8
Політично незаангажований прагматик, господарник	12,3	7,2	21,8	11,9
Політик-центрист	17,2	16,8	13,9	17,0
Прихильник зближення з Росією	10,9	4,6	82,4	6,6
Обстоює вступ України до Євросоюзу, НАТО	35,7	84,0	4,5	28,0
Маріонетка в руках іноземних політиків	24,2	69,6	28,6	23,6
Захисник традицій попередніх поколінь	15,3	23,6	31,3	7,7
Виразник інтересів нового покоління, молоді	20,8	5,7	13,0	45,6
Жорсткий адміністратор, який наведе порядок	22,7	2,3	28,6	6,0
Політик європейського типу, захисник демократії	21,1	18,1	10,2	25,0
Політик нової генерації, у якого все ще попереду	13,4	2,8	8,1	48,3
Політик – символ минулого, час якого вже сплинув	17,4	59,3	36,2	5,6
Прагне лише влади і тільки влади	68,1	52,8	53,2	39,8
Красномовний демагог, який роздає пусті обіцянки	58,2	58,9	42,6	36,1
Людина слова	19,0	4,6	24,5	8,1
Користується підтримкою серед людей	43,2	7,2	44,4	17,1
Непопулярний, люди йому не довіряють	16,6	68,1	20,3	26,0
Прихильники і члени його команди – порядні люди	19,3	6,9	22,0	12,3
Серед його прихильників і членів команди багато небезпечних, поганих людей	41,4	48,5	52,4	25,1

- 56 років і більше

	Юлія Тимошенко	Віктор Ющенко	Віктор Янукович	Арсеній Яценюк
Патріот України, обстоює державні інтереси	23,1	13,5	30,2	12,7
Український націоналіст, неофашист	8,2	40,6	5,3	15,2
Захисник інтересів трудящих, борець з мафією	20,7	7,4	22,0	8,5
Захисник інтересів новоявлених багатіїв	43,3	47,7	47,4	37,8
Виразник інтересів суспільства в цілому	19,8	7,9	30,3	10,1
Поліпшить ситуацію в державі, підвищить добробут	19,3	4,6	34,4	7,7
Приведе країну до остаточного краху	54,2	77,4	36,4	31,4
Забезпечить стабільність, спокій, суспільну злагоду	16,7	4,2	34,5	8,8
Прихильник рішучих, швидких і кардинальних змін	31,9	4,2	20,0	30,3
Виступає за поступові, обережні зміни	11,5	26,0	27,9	11,6
Обрання його президентом нічого не змінить	43,5	72,8	32,8	40,7
Чесний, порядний, справедливий	14,4	7,9	23,1	10,1
Злодій, казнокрад, людина з кримінальним минулим	39,5	23,5	53,9	11,0
Активний, енергійний, рішучий	44,6	3,7	29,9	30,8
Нерішучий, млявий	4,3	78,2	12,1	14,7
Агресивний, конфліктний, невтриманий	43,0	10,5	36,2	19,3
Втриманий, врівноважений, спокійний	17,0	24,0	33,3	20,3
Розуміє проблеми людей, простий, доступний	18,6	7,7	35,1	9,4
Зарозумілий, пихатий, далекий від людей, байдужий	33,6	50,6	32,0	28,0
Компетентний професіонал, здібний організатор	29,4	8,2	35,3	16,4
Сьогоднішні негаразди – результат його помилок	55,1	83,7	25,2	11,9
Гнучкий, готовий до компромісів	18,9	12,1	28,2	24,8
Хитрий, підступний	52,3	29,3	31,6	33,4
Яскравий, не такий як усі	39,0	4,8	18,0	20,3
Сірий, непоказний, не кращий за інших	7,0	51,4	20,9	26,3
Політично незаангажований прагматик, господарник	9,6	7,4	27,9	8,5
Політик-центрист	13,8	14,6	17,8	12,5
Прихильник зближення з Росією	9,6	4,6	84,8	8,4
Обстоює вступ України до Євросоюзу, НАТО	36,8	82,7	4,8	30,3
Маріонетка в руках іноземних політиків	26,8	70,4	25,1	24,0
Захисник традицій попередніх поколінь	13,3	22,3	36,4	5,4
Виразник інтересів нового покоління, молоді	15,2	6,8	15,0	42,6
Жорсткий адміністратор, який наведе порядок	22,8	4,0	33,4	6,0
Політик європейського типу, захисник демократії	21,8	23,2	13,8	20,9
Політик нової генерації, у якого все ще попереду	11,1	2,6	13,2	43,5
Політик – символ минулого, час якого вже сплинув	18,3	60,5	30,7	4,6
Прагне лише влади і тільки влади	70,6	53,6	47,5	42,6
Красномовний демагог, який роздає пусті обіцянки	61,5	57,1	38,7	39,9
Людина слова	14,9	5,0	30,2	5,9
Користується підтримкою серед людей	39,0	9,1	47,7	14,9
Непопулярний, люди йому не довіряють	19,7	65,2	20,9	28,2
Прихильники і члени його команди – порядні люди	17,2	6,3	28,5	10,1
Серед його прихильників і членів команди багато небезпечних, поганих людей	43,8	48,8	46,7	26,8

За статтю (на момент останнього опитування):

• Чоловіки

	Юлія Тимошенко	Віктор Ющенко	Віктор Янукович	Арсеній Яценюк
Патріот України, обстоює державні інтереси	24,1	13,2	25,5	15,0
Український націоналіст, неофашист	8,4	41,7	4,5	15,0
Захисник інтересів трудящих, борець з мафією	19,3	5,5	19,7	11,4
Захисник інтересів новоявлених багатіїв	47,9	47,0	48,6	38,2
Виразник інтересів суспільства в цілому	20,5	7,0	26,8	12,2
Поліпшить ситуацію в державі, підвищить добробут	17,5	3,9	31,3	11,2
Приведе країну до остаточного краху	54,6	75,8	36,7	30,5
Забезпечить стабільність, спокій, суспільну злагоду	16,1	3,5	30,3	11,3
Прихильник рішучих, швидких і кардинальних змін	33,2	3,5	21,6	32,0
Виступає за поступові, обережні зміни	13,7	26,3	25,7	13,9
Обрання його президентом нічого не змінить	43,8	72,0	33,3	41,7
Чесний, порядний, справедливий	12,5	5,6	19,6	10,7
Злодій, казнокрад, людина з кримінальним минулим	41,1	26,8	58,4	14,4
Активний, енергійний, рішучий	45,8	3,2	26,5	31,1
Нерішучий, млявий	4,7	77,3	15,9	17,4
Агресивний, конфліктний, невитриманий	44,5	11,0	36,6	18,6
Витриманий, врівноважений, спокійний	17,7	25,1	32,3	22,9
Розуміє проблеми людей, простий, доступний	17,2	7,0	30,8	12,3
Зарозумілий, пихатий, далекий від людей, байдужий	34,2	50,7	34,3	29,9
Компетентний професіонал, здібний організатор	31,5	7,6	30,9	16,9
Сьогоднішні негаразди – результат його помилок	53,9	84,5	28,8	12,9
Гнучкий, готовий до компромісів	20,7	13,9	25,3	27,0
Хитрий, підступний	52,5	31,4	34,1	32,6
Яскравий, не такий як усі	37,7	4,9	14,5	23,8
Сірий, непоказний, не кращий за інших	8,8	53,2	24,9	27,4
Політично незаангажований прагматик, господарник	9,4	7,8	24,7	13,0
Політик-центрист	15,9	16,1	14,4	18,6
Прихильник зближення з Росією	12,5	4,2	83,8	7,1
Обстоює вступ України до Євросоюзу, НАТО	36,4	82,7	3,8	30,4
Маріонетка в руках іноземних політиків	27,4	70,8	27,1	24,0
Захисник традицій попередніх поколінь	15,6	22,0	32,8	7,8
Виразник інтересів нового покоління, молоді	17,3	6,3	14,8	44,8
Жорсткий адміністратор, який наведе порядок	22,5	2,6	30,4	7,0
Політик європейського типу, захисник демократії	21,3	20,8	12,6	23,0
Політик нової генерації, у якого все ще попереду	11,2	2,1	10,2	48,2
Політик – символ минулого, час якого вже сплинув	19,4	61,3	33,2	5,9
Прагне лише влади і тільки влади	71,1	53,9	51,6	42,0
Красномовний демагог, який роздає пусті обіцянки	63,2	58,9	41,6	39,7
Людина слова	14,1	3,9	26,1	6,8
Користується підтримкою серед людей	42,8	8,8	48,0	17,3
Непопулярний, люди йому не довіряють	18,5	68,6	18,3	29,1
Прихильники і члени його команди – порядні люди	17,3	5,7	23,2	11,8
Серед його прихильників і членів команди багато небезпечних, поганих людей	44,6	50,1	51,5	27,4

• Жінки

	Юлія Тимошенко	Віктор Ющенко	Віктор Янукович	Арсеній Яценюк
Патріот України, обстоює державні інтереси	26,3	14,7	25,3	15,3
Український націоналіст, неонацист	8,7	36,9	5,8	14,5
Захисник інтересів трудящих, борець з мафією	24,9	6,9	20,1	10,6
Захисник інтересів новоявлених багатіїв	38,1	44,3	51,5	34,9
Виразник інтересів суспільства в цілому	23,8	9,4	24,6	12,0
Поліпшить ситуацію в державі, підвищить добробут	24,4	5,1	29,4	10,2
Приведе країну до остаточного краху	45,9	75,1	41,0	28,2
Забезпечить стабільність, спокій, суспільну злагоду	20,9	4,5	29,5	10,6
Прихильник рішучих, швидких і кардинальних змін	34,1	3,4	17,8	30,1
Виступає за поступові, обережні зміни	13,2	25,3	25,1	13,2
Обрання його президентом нічого не змінить	36,5	70,5	34,2	39,3
Чесний, порядний, справедливий	18,8	7,1	19,6	12,0
Злодій, казнокрад, людина з кримінальним минулим	33,6	22,7	57,0	9,7
Активний, енергійний, рішучий	46,2	4,0	22,5	32,2
Нерішучий, млявий	4,3	74,8	13,1	15,8
Агресивний, конфліктний, невтриманий	37,9	11,7	40,3	19,1
Втриманий, врівноважений, спокійний	20,6	25,7	29,2	22,6
Розуміє проблеми людей, простий, доступний	23,6	8,5	27,5	12,3
Зарозумілий, пихатий, далекий від людей, байдужий	28,5	44,8	38,0	28,2
Компетентний професіонал, здібний організатор	34,6	7,1	27,9	17,9
Сьогоднішні негаразди – результат його помилок	48,5	83,8	26,0	12,4
Гнучкий, готовий до компромісів	20,5	12,8	25,3	26,8
Хитрий, підступний	46,9	29,7	36,1	31,0
Яскравий, не такий як усі	39,9	4,5	14,3	21,0
Сірий, непоказний, не кращий за інших	6,6	51,9	24,0	27,4
Політично незаангажований прагматик, господарник	12,9	7,7	22,7	10,7
Політик-центрист	15,8	15,8	15,8	13,8
Прихильник зближення з Росією	9,3	4,8	83,0	6,6
Обстоює вступ України до Євросоюзу, НАТО	35,8	82,9	4,9	27,6
Маріонетка в руках іноземних політиків	21,9	68,2	28,2	22,4
Захисник традицій попередніх поколінь	14,6	23,6	34,0	6,8
Виразник інтересів нового покоління, молоді	19,6	5,3	12,5	43,1
Жорсткий адміністратор, який наведе порядок	24,0	3,2	29,4	6,1
Політик європейського типу, захисник демократії	22,2	19,3	10,5	24,0
Політик нової генерації, у якого все ще попереду	14,2	3,2	9,4	46,1
Політик – символ минулого, час якого вже сплинув	15,7	58,1	34,0	4,8
Прагне лише влади і тільки влади	66,0	51,3	51,8	38,3
Красномовний демагог, який роздає пусті обіцянки	55,8	55,8	40,9	36,0
Людина слова	21,0	4,7	25,1	7,4
Користується підтримкою серед людей	42,9	8,0	42,4	15,9
Непопулярний, люди йому не довіряють	15,7	65,7	21,6	25,2
Прихильники і члени його команди – порядні люди	20,3	8,1	24,5	11,9
Серед його прихильників і членів команди багато небезпечних, поганих людей	39,2	44,8	49,9	24,0

За рівнем освіти (на момент останнього опитування):

• Повна вища

	Юлія Тимошенко	Віктор Ющенко	Віктор Янукович	Арсеній Яценюк
Патріот України, обстоює державні інтереси	27,0	16,2	24,3	18,3
Український націоналіст, неофашист	9,6	36,9	5,1	14,4
Захисник інтересів трудящих, борець з мафією	23,4	4,5	19,8	12,9
Захисник інтересів новоявлених багатіїв	40,2	44,7	50,2	31,5
Виразник інтересів суспільства в цілому	23,7	7,2	23,4	14,7
Поліпшить ситуацію в державі, підвищить добробут	21,3	5,4	28,2	11,7
Приведе країну до остаточного краху	45,9	72,4	39,6	24,9
Забезпечить стабільність, спокій, суспільну злагоду	18,9	4,8	28,2	13,8
Прихильник рішучих, швидких і кардинальних змін	38,1	3,6	18,0	33,3
Виступає за поступові, обережні зміни	14,1	26,7	26,7	15,3
Обрання його президентом нічого не змінить	38,4	67,9	33,0	36,6
Чесний, порядний, справедливий	16,5	6,0	16,5	14,1
Злодій, казнокрад, людина з кримінальним минулим	33,3	22,2	59,2	10,2
Активний, енергійний, рішучий	44,4	4,2	22,2	37,2
Нерішучий, млявий	4,2	77,2	16,8	16,8
Агресивний, конфліктний, невитриманий	40,5	9,0	37,2	19,2
Витриманий, врівноважений, спокійний	19,2	25,2	33,3	25,5
Розуміє проблеми людей, простий, доступний	20,1	8,4	29,4	15,0
Зарозумілий, пихатий, далекий від людей, байдужий	26,7	47,4	38,7	24,6
Компетентний професіонал, здібний організатор	35,1	5,7	27,9	20,4
Сьогоднішні негаразди – результат його помилок	48,0	84,7	29,4	12,3
Гнучкий, готовий до компромісів	22,8	15,0	22,8	30,0
Хитрий, підступний	46,2	28,8	36,0	30,6
Яскравий, не такий як усі	39,6	3,9	13,2	25,5
Сірий, непоказний, не кращий за інших	6,9	53,2	28,5	27,6
Політично незаангажований прагматик, господарник	13,5	6,9	19,8	13,8
Політик-центрист	14,1	12,9	11,7	20,1
Прихильник зближення з Росією	11,4	4,8	85,0	7,2
Обстоює вступ України до Євросоюзу, НАТО	33,0	83,8	3,6	25,8
Маріонетка в руках іноземних політиків	20,1	70,0	26,1	21,9
Захисник традицій попередніх поколінь	17,4	26,4	32,4	5,4
Виразник інтересів нового покоління, молоді	22,8	5,1	12,3	48,6
Жорсткий адміністратор, який наведе порядок	24,3	2,1	28,5	7,2
Політик європейського типу, захисник демократії	21,9	18,9	12,0	26,1
Політик нової генерації, у якого все ще попереду	15,3	2,4	6,6	51,7
Політик – символ минулого, час якого вже сплинув	18,6	64,9	37,2	7,2
Прагне лише влади і тільки влади	67,3	50,5	52,9	36,9
Красномовний демагог, який роздає пусті обіцянки	57,1	60,4	40,5	34,2
Людина слова	18,9	3,9	24,6	6,0
Користується підтримкою серед людей	48,6	8,4	48,0	17,7
Непопулярний, люди йому не довіряють	15,9	72,1	18,9	26,7
Прихильники і члени його команди – порядні люди	19,8	6,0	23,4	13,8
Серед його прихильників і членів команди багато небезпечних, поганих людей	39,9	45,9	52,9	23,1

- *Неповна вища, середня спеціальна*

	Юлія Тимошенко	Віктор Ющенко	Віктор Янукович	Арсеній Яценюк
Патріот України, обстоює державні інтереси	26,1	15,2	23,0	16,1
Український націоналіст, неонацист	10,0	34,8	3,5	15,2
Захисник інтересів трудящих, борець з мафією	24,8	6,3	19,1	10,4
Захисник інтересів новоявлених багатіїв	41,1	43,5	52,6	36,3
Виразник інтересів суспільства в цілому	24,6	8,9	23,3	13,7
Поліпшить ситуацію в державі, підвищить добробут	26,5	5,2	28,0	11,7
Приведе країну до остаточного краху	45,9	73,9	37,2	26,3
Забезпечить стабільність, спокій, суспільну злагоду	20,9	4,1	28,7	12,6
Прихильник рішучих, швидких і кардинальних змін	36,3	3,5	20,4	33,5
Виступає за поступові, обережні зміни	16,3	24,8	24,3	15,2
Обрання його президентом нічого не змінить	36,3	70,7	32,4	38,3
Чесний, порядний, справедливий	17,4	7,2	17,0	10,4
Злодій, казнокрад, людина з кримінальним минулим	39,6	25,2	63,0	13,0
Активний, енергійний, рішучий	49,1	3,7	21,5	30,7
Нерішучий, млявий	3,3	76,7	15,0	17,2
Агресивний, конфліктний, невтриманий	42,4	12,6	41,1	19,1
Втриманий, врівноважений, спокійний	20,0	25,7	27,0	23,5
Розуміє проблеми людей, простий, доступний	23,5	8,9	25,7	10,7
Зарозумілий, пихатий, далекий від людей, байдужий	32,4	43,5	36,1	32,2
Компетентний професіонал, здібний організатор	37,0	7,4	24,1	15,4
Сьогоднішні негаразди – результат його помилок	48,0	84,3	24,6	10,9
Гнучкий, готовий до компромісів	22,6	14,3	22,8	28,3
Хитрий, підступний	49,1	28,5	36,3	32,4
Яскравий, не такий як усі	38,9	6,1	14,3	21,3
Сірий, непоказний, не кращий за інших	8,7	53,7	26,3	27,2
Політично незаангажований прагматик, господарник	13,0	9,3	22,0	11,7
Політик-центрист	16,3	17,2	15,4	16,5
Прихильник зближення з Росією	10,9	3,0	82,2	6,1
Обстоює вступ України до Євросоюзу, НАТО	36,3	80,4	5,7	28,0
Маріонетка в руках іноземних політиків	22,2	69,8	28,5	22,4
Захисник традицій попередніх поколінь	15,2	22,2	31,1	8,9
Виразник інтересів нового покоління, молоді	19,3	5,4	11,3	44,1
Жорсткий адміністратор, який наведе порядок	25,4	3,0	27,0	7,6
Політик європейського типу, захисник демократії	24,6	20,0	11,1	22,6
Політик нової генерації, у якого все ще попереду	13,9	2,0	9,8	48,9
Політик – символ минулого, час якого вже сплинув	17,2	57,2	35,7	6,3
Прагне лише влади і тільки влади	67,0	47,8	52,8	38,9
Красномовний демагог, який роздає пусті обіцянки	59,8	55,4	41,5	37,0
Людина слова	20,0	4,3	23,0	7,2
Користується підтримкою серед людей	46,7	6,7	42,8	15,0
Непопулярний, люди йому не довіряють	14,8	70,2	18,3	25,4
Прихильники і члени його команди – порядні люди	21,3	7,4	23,7	13,5
Серед його прихильників і членів команди багато небезпечних, поганих людей	39,1	46,1	50,9	23,5

• *Повна середня*

	Юлія Тимошенко	Віктор Ющенко	Віктор Янукович	Арсеній Яценюк
Патріот України, обстоює державні інтереси	24,8	12,4	25,6	14,7
Український націоналіст, неофашист	8,3	41,2	6,0	15,8
Захисник інтересів трудящих, борець з мафією	21,4	6,5	20,0	10,8
Захисник інтересів новоявлених багатіїв	42,9	45,6	50,7	37,1
Виразник інтересів суспільства в цілому	21,6	8,4	26,2	11,1
Поліпшить ситуацію в державі, підвищить добробут	18,8	3,8	31,5	10,2
Приведе країну до остаточного краху	53,1	75,4	40,8	30,3
Забезпечить стабільність, спокій, суспільну злагоду	18,0	3,8	30,1	9,7
Прихильник рішучих, швидких і кардинальних змін	31,5	3,7	21,0	29,8
Виступає за поступові, обережні зміни	12,3	27,2	25,3	13,9
Обрання його президентом нічого не змінить	41,0	71,7	34,2	40,9
Чесний, порядний, справедливий	15,5	6,1	21,3	11,4
Злодій, казнокрад, людина з кримінальним минулим	37,0	25,9	55,7	11,9
Активний, енергійний, рішучий	45,9	2,9	25,9	30,7
Нерішучий, млявий	4,8	76,4	13,6	16,6
Агресивний, конфліктний, невитриманий	41,4	11,6	38,4	17,7
Витриманий, врівноважений, спокійний	19,5	26,4	30,0	23,1
Розуміє проблеми людей, простий, доступний	19,7	6,6	30,3	13,0
Зарозумілий, пихатий, далекий від людей, байдужий	31,9	47,7	35,8	30,0
Компетентний професіонал, здібний організатор	31,8	7,4	30,6	18,0
Сьогоднішні негаразди – результат його помилок	51,6	83,8	27,6	13,2
Гнучкий, готовий до компромісів	20,6	12,9	26,6	27,3
Хитрий, підступний	51,2	31,7	36,2	31,3
Яскравий, не такий як усі	39,8	4,5	15,1	22,9
Сірий, непоказний, не кращий за інших	8,4	51,8	23,3	27,8
Політично незаангажований прагматик, господарник	10,4	7,2	25,0	11,9
Політик-центрист	16,7	17,3	15,6	16,0
Прихильник зближення з Росією	11,1	5,1	84,0	6,5
Обстоює вступ України до Євросоюзу, НАТО	37,4	83,4	33,9	30,1
Маріонетка в руках іноземних політиків	26,8	68,6	29,8	22,9
Захисник традицій попередніх поколінь	15,0	21,6	35,7	7,4
Виразник інтересів нового покоління, молоді	16,9	5,5	14,7	43,7
Жорсткий адміністратор, який наведе порядок	21,2	2,9	30,7	6,0
Політик європейського типу, захисник демократії	20,7	20,0	11,8	24,8
Політик нової генерації, у якого все ще попереду	12,4	3,3	10,4	46,5
Політик – символ минулого, час якого вже сплинув	18,5	59,0	32,0	5,4
Прагне лише влади і тільки влади	68,6	53,8	51,3	40,0
Красномовний демагог, який роздає пусті обіцянки	59,7	57,0	42,3	38,4
Людина слова	16,8	4,1	26,3	7,8
Користується підтримкою серед людей	40,8	8,8	44,6	16,9
Непопулярний, люди йому не довіряють	19,6	65,7	22,7	29,0
Прихильники і члени його команди – порядні люди	18,3	7,3	23,9	11,1
Серед його прихильників і членів команди багато небезпечних, поганих людей	44,3	48,8	52,4	27,5

- *Неповна середня*

	Юлія Тимошенко	Віктор Ющенко	Віктор Янукович	Арсеній Яценюк
Патріот України, обстоює державні інтереси	24,0	13,2	28,6	12,7
Український націоналіст, неонацист	6,5	40,4	5,4	11,9
Захисник інтересів трудящих, борець з мафією	21,3	6,7	21,0	10,0
Захисник інтересів новоявлених багатіїв	42,9	49,3	46,1	39,1
Виразник інтересів суспільства в цілому	20,2	7,8	28,8	9,7
Поліпшить ситуацію в державі, підвищить добробут	20,5	4,6	31,5	9,4
Приведе країну до остаточного краху	50,7	80,3	37,7	34,0
Забезпечить стабільність, спокій, суспільну злагоду	17,8	4,3	31,8	9,2
Прихильник рішучих, швидких і кардинальних змін	31,3	3,0	16,7	28,8
Виступає за поступові, обережні зміни	11,3	22,4	25,9	9,4
Обрання його президентом нічого не змінить	42,9	73,9	34,5	45,0
Чесний, порядний, справедливий	14,3	6,2	21,8	10,2
Злодій, казнокрад, людина з кримінальним минулим	38,0	23,5	55,0	11,9
Активний, енергійний, рішучий	44,2	4,0	26,7	30,5
Нерішучий, млявий	4,9	73,3	13,2	15,1
Агресивний, конфліктний, невтриманий	39,1	11,3	37,5	21,3
Втриманий, врівноважений, спокійний	17,3	23,2	33,7	19,1
Розуміє проблеми людей, простий, доступний	19,4	7,8	30,2	10,2
Зарозумілий, пихатий, далекий від людей, байдужий	31,0	53,1	35,3	27,0
Компетентний професіонал, здібний організатор	30,5	7,8	33,2	15,6
Сьогоднішні негаразди – результат його помилок	55,0	84,1	28,3	14,8
Гнучкий, готовий до компромісів	16,7	10,8	27,8	21,8
Хитрий, підступний	50,1	31,8	31,5	33,2
Яскравий, не такий як усі	36,7	3,5	14,6	18,9
Сірий, непоказний, не кращий за інших	4,9	52,8	21,3	26,7
Політично незаангажований прагматик, господарник	9,4	7,5	26,7	9,7
Політик-центрист	15,1	13,5	17,0	12,9
Прихильник зближення з Росією	9,4	4,6	82,2	7,8
Обстоює вступ України до Євросоюзу, НАТО	35,6	84,1	5,1	29,6
Маріонетка в руках іноземних політиків	26,7	70,9	24,3	25,6
Захисник традицій попередніх поколінь	12,4	23,5	32,1	5,9
Виразник інтересів нового покоління, молоді	17,3	6,7	14,8	41,0
Жорсткий адміністратор, який наведе порядок	24,3	3,2	32,9	5,9
Політик європейського типу, захисник демократії	20,2	20,8	10,5	19,9
Політик нової генерації, у якого все ще попереду	10,5	2,4	10,8	43,1
Політик – символ минулого, час якого вже сплинув	14,0	59,8	32,1	2,4
Прагне лише влади і тільки влади	71,2	57,1	50,9	44,2
Красномовний демагог, який роздає пусті обіцянки	58,8	56,9	39,4	40,4
Людина слова	16,7	5,4	27,8	6,7
Користується підтримкою серед людей	37,5	8,9	45,8	17,0
Непопулярний, люди йому не довіряють	15,6	62,8	18,6	24,8
Прихильники і члени його команди – порядні люди	16,2	6,7	25,1	9,7
Серед його прихильників і членів команди багато небезпечних, поганих людей	41,5	46,4	44,7	26,4

Розподіл відповідей на запитання **“Чого Ви найбільше побоюєтесь, якщо Президентом України буде обрано перелічених нижче осіб?”** (у % за результатами контент-аналізу відповідей респондентів на відкрите запитання)

• **Побоювання в разі обрання Ю. Тимошенко (по вибірці в цілому)**

• загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	16,3
• обман, невиконання обіцянок	16,0
• відсутність позитивних змін.....	8,1
• занепад і розпад держави	7,3
• тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів.....	6,7
• невизначеність і далі погіршення майбутнього	6,6
• дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	5,4
• побоювання, пов’язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, “темна конячка”, імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	5,4
• втрата демократії і свободи слова	1,8
• загострення стосунків з Росією.....	1,3
• посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці.....	1,3
• буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	1,0
• “русифікація” (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав’язування російської мови як другої державної)	0,7
• загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	0,6
• “американізація” України.....	0,5
• “українізація” (націоналізм, неофашизм, примусове нав’язування однієї державної мови)	0,3
• повернення до старих часів (до 90-х років, “кучмізму” тощо)	0,2
• буде президентом, схожим на Ющенка (“Ющенком-2”)	0,2
• занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	0,1
• нічого не боюся, тому що гірше не буде	5,6
• позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань).....	11,1
• важко відповісти	9,8

Примітка. Сума перевищує 100%, оскільки кількість варіантів відповіді, які міг сформулювати респондент, не обмежувалася.

Розподіл побоювань щодо Ю. Тимошенко серед прихильників найбільш відомих кандидатів у президенти:

	Прихильники Ю. Тимошенко	Прихильники В. Ющенка	Прихильники В. Януковича	Прихильники А. Яценюка
загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	6,8	22,2	22,3	13,8
обман, невиконання обіцянок	7,1	13,0	17,5	25,5
відсутність позитивних змін	5,3	7,4	4,9	11,7
занепад і розпад держави	2,6	9,3	12,2	4,1
тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	–	1,9	8,9	8,3
невизначеність і далі погіршення майбутнього	3,4	14,8	7,4	3,4
дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	3,8	9,3	7,6	3,4
побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, “темна конячка”, імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	3,4	9,3	2,9	6,9
втрата демократії і свободи слова	0,8	–	2,5	3,4
загострення стосунків з Росією	0,8	–	1,4	2,8
посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	–	–	2,7	1,4
буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	1,5	–	0,6	2,1
“русифікація” (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	–	1,9	0,6	0,7
загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	0,4	–	0,2	0,7
“американізація” України	–	–	0,2	–
“українізація” (націоналізм, неофашизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	–	–	0,4	–
повернення до старих часів (до 90-х років, “кучмізму” тощо)	–	1,9	0,2	–
буде президентом, схожим на Ющенка (“Ющенком-2”)	0,4	–	0,2	–
занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	–	–	0,2	–
нічого не боюся, тому що гірше не буде	22,2	3,7	1,4	3,4
позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	31,6	9,3	7,0	9,7
важко відповісти	12,4	11,1	4,9	6,9

У регіональному розрізі (по вибірці в цілому):

	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	8,6	17,6	16,1	23,1
обман, невиконання обіцянок	18,0	14,9	15,4	17,1
відсутність позитивних змін	10,9	10,3	4,5	7,8
занепад і розпад держави	2,4	4,8	10,6	11,7
тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	3,5	4,6	10,3	7,5
невизначеність і далі погіршення майбутнього	6,5	6,5	6,7	6,8
дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	4,4	4,6	5,0	8,9
побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, "темна конячка", імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	8,3	4,6	6,3	1,4
втрата демократії і свободи слова	1,8	1,7	1,9	2,1
загострення стосунків з Росією	0,6	0,9	0,9	4,3
посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	–	–	2,7	2,8
буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	1,8	0,5	–	3,2
"русифікація" (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	1,2	0,9	0,7	–
загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	0,9	0,7	0,3	0,4
"американізація" України	–	–	1,5	–
"українізація" (націоналізм, неонацизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	0,9	0,2	–	0,7
повернення до старих часів (до 90-х років, "кучмізму" тощо)	0,3	0,2	0,2	0,4
буде президентом, схожим на Ющенка ("Ющенко-2")	–	0,2	0,5	–
занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	–	0,2	0,2	–
нічого не боюся, тому що гірше не буде	4,7	9,2	3,1	4,6
позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	12,1	14,2	9,4	7,1
важко відповісти	8,3	10,3	6,7	5,0

У віковому розрізі (по вибірці в цілому):

	18—29 років	30—55 років	56 років і більше
загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	15,1	15,3	18,4
обман, невиконання обіцянок	12,4	16,9	17,0
відсутність позитивних змін	7,5	8,3	8,2
занепад і розпад держави	7,3	6,7	8,3
тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	6,7	6,5	7,0
невизначеність і далі погіршення майбутнього	6,2	6,1	7,7
дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	6,5	5,0	5,2
побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, “темна конячка”, імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	5,6	4,6	6,3
втрата демократії і свободи слова	1,9	2,1	1,4
загострення стосунків з Росією	2,2	1,4	0,7
посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	1,6	1,7	0,7
буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	0,8	1,1	1,0
“русифікація” (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	1,6	0,6	0,3
загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	0,3	0,8	0,3
“американізація” України	–	0,5	0,9
“українізація” (націоналізм, неофашизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	–	0,2	0,7
повернення до старих часів (до 90-х років, “кучмізму” тощо)	0,8	0,1	–
буде президентом, схожим на Ющенка (“Ющенком-2”)	0,3	0,2	0,2
занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	0,3	–	0,2
нічого не боюся, тому що гірше не буде	6,7	5,7	4,9
позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	11,8	10,8	11,1
важко відповісти	11,6	10,7	7,3

За статтю (по вибірці в цілому):

	Чоловіки	Жінки
загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	16,2	16,2
обман, невиконання обіцянок	16,1	15,9
відсутність позитивних змін	10,1	6,5
занепад і розпад держави	8,3	6,4
тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	7,4	6,0
невизначеність і далі погіршення майбутнього	6,1	7,0
дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	5,9	5,0
побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, "темна конячка", імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	4,9	5,7
втрата демократії і свободи слова	1,8	1,9
загострення стосунків з Росією	1,3	1,4
посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	1,2	1,5
буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	1,0	1,0
"русифікація" (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	0,7	0,6
загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	0,7	0,4
"американізація" України	0,2	0,7
"українізація" (націоналізм, неофашизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	0,5	0,2
повернення до старих часів (до 90-х років, "кучмізму" тощо)	0,1	0,3
буде президентом, схожим на Ющенка ("Ющенком-2")	–	0,4
занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	–	0,2
нічого не боюся, тому що гірше не буде	5,4	5,9
позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	9,9	12,3
важко відповісти	9,2	10,3

За рівнем освіти (по вибірці в цілому):

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	15,7	15,6	15,8	18,7
обман, невиконання обіцянок	17,0	14,4	17,0	14,5
відсутність позитивних змін	8,0	8,7	7,1	9,7
занепад і розпад держави	5,7	6,0	8,0	9,1
тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	4,7	7,5	7,8	5,4
невизначеність і далі погіршення майбутнього	4,7	4,8	7,6	8,8
дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	5,7	5,0	5,6	4,5
побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, "темна конячка", імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	6,0	4,6	4,7	7,3
втрата демократії і свободи слова	2,7	1,9	1,9	0,9
загострення стосунків з Росією	2,0	1,0	1,5	0,9
посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	1,3	1,9	1,1	1,2
буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	0,3	0,5	1,6	0,9
"русифікація" (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	1,0	1,4	0,5	–
загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	1,3	0,5	0,4	0,3
"американізація" України	0,7	0,2	0,5	0,6
"українізація" (націоналізм, неофашизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	0,3	0,5	0,3	0,3
повернення до старих часів (до 90-х років, "кучмізму" тощо)	–	0,2	0,4	–
буде президентом, схожим на Ющенка ("Ющенком-2")	0,3	0,5	0,1	–
занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	0,7	–	–	–
нічого не боюся, тому що гірше не буде	7,0	8,7	4,3	3,9
позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	11,7	10,3	11,1	11,8
важко відповісти	8,3	9,9	11,1	7,9

• **Побоювання в разі обрання В. Ющенка (по вибірці в цілому)**

• відсутність позитивних змін.....	15,1
• занепад і розпад держави	11,6
• загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	10,7
• обман, невиконання обіцянок	9,7
• побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, “темна конячка”, імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	7,4
• невизначеність і дальше погіршення майбутнього	7,2
• дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	6,3
• тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів.....	5,6
• посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці.....	5,1
• “американізація” України.....	3,3
• “українізація” (націоналізм, неофашизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	3,1
• загострення стосунків з Росією.....	2,5
• буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	1,7
• втрата демократії і свободи слова	0,6
• загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	0,5
• занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	0,3
• повернення до старих часів (до 90-х років, “кучмізму” тощо)	0,2
• “русифікація” (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	0,2
• нічого не боюся, тому що гірше не буде	2,7
• позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань).....	5,5
• важко відповісти	8,1

Примітка. Сума перевищує 100%, оскільки кількість варіантів відповіді, які міг сформулювати респондент, не обмежувалася.

Розподіл побоювань щодо В. Ющенка серед прихильників найбільш відомих кандидатів у президенти:

	Прихильники Ю. Тимошенко	Прихильники В. Ющенка	Прихильники В. Януковича	Прихильники А. Яценюка
відсутність позитивних змін	19,6	13,3	8,2	21,2
занепад і розпад держави	14,4	–	17,1	6,8
загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	14,4	4,4	10,3	11,6
обман, невиконання обіцянок	10,0	–	8,7	13,7
побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, “темна конячка”, імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	6,7	13,3	5,6	9,6
невизначеність і далі погіршення майбутнього	7,9	6,7	6,4	8,2
дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	6,7	6,7	7,8	6,2
тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	2,9	–	4,9	6,2
посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	2,3	–	10,3	4,1
“американізація” України	2,1	–	5,4	2,7
“українізація” (націоналізм, неофашизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	1,2	2,2	4,9	1,4
загострення стосунків з Росією	1,2	2,2	4,5	1,4
буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	2,7	2,2	0,8	0,7
втрата демократії і свободи слова	1,2	–	0,4	1,4
загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	0,3	2,2	0,4	0,7
занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	–	–	0,2	0,7
повернення до старих часів (до 90-х років, “кучмізму” тощо)	–	–	0,2	–
“русифікація” (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	0,3	–	0,2	–
нічого не боюся, тому що гірше не буде	3,8	15,6	0,6	2,1
позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	3,5	22,2	5,2	4,8
важко відповісти	7,3	8,9	5,4	4,1

У регіональному розрізі (по вибірці в цілому):

	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
відсутність позитивних змін	20,4	22,0	7,6	9,1
занепад і розпад держави	8,7	8,0	14,4	17,1
загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	7,9	13,0	10,0	10,8
обман, невиконання обіцянок	16,9	8,8	7,1	7,7
побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, "темна конячка", імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	9,5	7,0	5,8	9,1
невизначеність і далі погіршення майбутнього	8,2	8,0	5,6	7,7
дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	7,1	5,7	3,4	12,6
тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	3,5	6,0	7,3	3,8
посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	0,8	1,1	10,7	7,3
"американізація" України	1,1	1,5	6,6	3,5
"українізація" (націоналізм, неонацизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	0,3	1,3	2,9	10,8
загострення стосунків з Росією	0,3	2,3	3,4	4,2
буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	1,6	2,8	0,9	1,4
втрата демократії і свободи слова	0,5	0,8	0,3	1,0
загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	0,8	0,5	0,3	0,3
занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	0,3	0,5	0,2	–
повернення до старих часів (до 90-х років, "кучмізму" тощо)	–	0,2	0,2	0,3
"русифікація" (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	–	0,3	0,2	–
нічого не боюся, тому що гірше не буде	3,8	3,6	1,5	1,7
позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	3,3	5,9	8,3	1,7
важко відповісти	13,4	7,5	7,3	4,2

У віковому розрізі (по вибірці в цілому):

	18—29 років	30—55 років	56 років і більше
відсутність позитивних змін	14,7	14,8	15,9
занепад і розпад держави	11,1	11,8	11,5
загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	10,5	9,7	12,4
обман, невиконання обіцянок	9,2	10,7	8,5
побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, “темна конячка”, імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	8,4	6,5	8,2
невизначеність і далі погіршення майбутнього	7,1	7,5	6,9
дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	6,3	6,2	6,5
тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	3,4	5,6	7,0
посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	6,3	5,1	4,2
“американізація” України	3,4	2,8	4,0
“українізація” (націоналізм, неонацизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	1,8	3,2	3,7
загострення стосунків з Росією	2,9	2,3	2,7
буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	1,3	1,9	1,8
втрата демократії і свободи слова	0,8	0,9	0,2
загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	0,3	0,8	0,2
занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	0,8	0,1	0,2
повернення до старих часів (до 90-х років, “кучмізму” тощо)	–	0,3	–
“русифікація” (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	0,3	0,2	–
нічого не боюся, тому що гірше не буде	4,2	1,9	2,8
позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	4,7	5,8	5,5
важко відповісти	11,3	8,5	5,4

За статтю (по вибірці в цілому):

	Чоловіки	Жінки
відсутність позитивних змін	15,3	14,8
занепад і розпад держави	10,9	12,0
загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	11,0	10,5
обман, невиконання обіцянок	10,1	9,5
побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, "темна конячка", імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	5,3	9,3
невизначеність і далі погіршення майбутнього	8,2	6,5
дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	6,3	6,3
тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	6,4	4,9
посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	3,9	6,1
"американізація" України	3,7	3,1
"українізація" (націоналізм, неофашизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	3,0	3,1
загострення стосунків з Росією	3,1	2,1
буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	1,9	1,6
втрата демократії і свободи слова	0,9	0,4
загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	0,6	0,4
занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	0,1	0,4
повернення до старих часів (до 90-х років, "кучмізму" тощо)	0,2	0,1
"русифікація" (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	0,1	0,2
нічого не боюся, тому що гірше не буде	3,0	2,5
позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	6,2	5,0
важко відповісти	7,0	9,1

За рівнем освіти (по вибірці в цілому):

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
відсутність позитивних змін	10,7	16,2	15,0	18,1
занепад і розпад держави	12,0	11,8	11,3	11,1
загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	12,3	11,3	9,5	11,7
обман, невиконання обіцянок	9,8	11,5	9,1	9,0
побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, "темна конячка", імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	7,3	6,6	7,1	9,3
невизначеність і даліше погіршення майбутнього	8,5	7,1	7,0	6,7
дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	6,6	4,9	6,6	7,0
тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	2,5	4,7	7,0	6,4
посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	5,0	5,4	5,0	5,0
"американізація" України	3,2	1,9	4,5	2,9
"українізація" (націоналізм, неонацизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	4,1	3,3	2,0	4,4
загострення стосунків з Росією	2,5	2,4	2,4	3,2
буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	2,2	1,2	1,5	2,3
втрата демократії і свободи слова	1,3	0,2	0,8	0,3
загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	1,6	0,5	0,3	–
занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	0,9	0,5	–	–
повернення до старих часів (до 90-х років, "кучмізму" тощо)	–	–	0,4	–
"русифікація" (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	0,6	–	0,1	–
нічого не боюся, тому що гірше не буде	3,2	2,8	2,6	2,0
позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	5,4	5,4	6,3	4,1
важко відповісти	7,6	7,5	9,5	6,1

• *Побоювання в разі обрання В. Януковича (по вибірці в цілому)*

• тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів.....	20,3
• загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	6,7
• обман, невиконання обіцянок	6,5
• побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, “темна конячка”, імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо).....	6,5
• занепад і розпад держави	6,1
• відсутність позитивних змін.....	5,8
• “русифікація” (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	5,6
• втрата демократії і свободи слова	3,7
• невизначеність і далі погіршення майбутнього	3,6
• дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	2,7
• буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	1,9
• загострення стосунків з Росією.....	1,5
• загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	1,3
• занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	0,7
• повернення до старих часів (до 90-х років, “кучмізму” тощо)	0,6
• посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці.....	0,4
• “українізація” (націоналізм, неофашизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	0,2
• “американізація” України.....	0,2
• буде президентом, схожим на Ющенка (“Ющенком-2”)	0,1
• нічого не боюся, тому що гірше не буде	7,9
• позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань).....	12,7
• важко відповісти	11,7

Примітка. Сума перевищує 100%, оскільки кількість варіантів відповіді, які міг сформулювати респондент, не обмежувалася.

Розподіл побоювань щодо В. Януковича серед прихильників найбільш відомих кандидатів у президенти:

	Прихильники Ю. Тимошенко	Прихильники В. Ющенка	Прихильники В. Януковича	Прихильники А. Яценюка
тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	31,1	29,6	2,2	26,7
загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	10,3	1,9	4,2	5,5
обман, невиконання обіцянок	5,4	3,7	2,8	7,5
побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, "темна конячка", імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	7,7	3,7	1,4	8,2
занепад і розпад держави	10,0	14,8	2,2	4,8
відсутність позитивних змін	4,0	–	2,2	4,8
"русифікація" (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	5,1	27,8	3,1	7,5
втрата демократії і свободи слова	6,3	3,7	2,5	5,5
невизначеність і даліше погіршення майбутнього	5,4	1,9	1,7	4,1
дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	2,6	5,6	1,7	4,1
буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	1,7	1,9	2,5	2,1
загострення стосунків з Росією	2,0	3,7	2,5	1,4
загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	0,9	1,9	0,8	2,1
занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	0,6	–	0,3	1,4
повернення до старих часів (до 90-х років, "кучмізму" тощо)	1,1	–	–	1,4
посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	–	–	1,8	1,4
"українізація" (націоналізм, неофашизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	–	–	–	0,7
"американізація" України	–	–	0,3	–
буде президентом, схожим на Ющенка ("Ющенком-2")	–	–	0,3	–
нічого не боюся, тому що гірше не буде	2,8	3,7	22,8	3,4
позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	5,4	5,6	30,9	6,2
важко відповісти	9,1	9,3	15,2	5,5

У регіональному розрізі (по вибірці в цілому):

	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	25,1	23,6	16,3	13,5
загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	4,5	9,8	3,3	9,4
обман, невиконання обіцянок	7,8	6,9	4,1	8,6
побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, "темна конячка", імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	5,9	4,3	8,5	9,0
занепад і розпад держави	9,8	5,1	2,9	9,8
відсутність позитивних змін	4,7	6,5	4,1	9,0
"русифікація" (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	10,3	7,7	1,6	2,0
втрата демократії і свободи слова	2,0	6,4	2,3	2,5
невизначеність і далі погіршення майбутнього	4,7	4,3	1,2	5,3
дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	3,1	2,3	2,1	4,1
буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	2,0	1,6	1,6	2,9
загострення стосунків з Росією	2,0	1,3	1,9	0,4
загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	3,1	1,1	0,6	0,4
занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	0,8	1,1	0,4	–
повернення до старих часів (до 90-х років, "кучмізму" тощо)	0,6	1,3	–	–
посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	–	0,2	0,8	0,8
"українізація" (націоналізм, неофашизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	–	0,2	–	0,8
"американізація" України	0,3	–	0,6	–
буде президентом, схожим на Ющенка ("Ющенком-2")	–	0,2	0,2	–
нічого не боюся, тому що гірше не буде	2,2	6,2	15,7	4,1
позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	6,1	9,8	20,3	13,5
важко відповісти	14,8	9,1	14,1	8,6

У віковому розрізі (по вибірці в цілому):

	18—29 років	30—55 років	56 років і більше
тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	16,4	23,0	18,9
загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	4,2	6,7	8,4
обман, невиконання обіцянок	5,0	7,7	5,6
побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, “темна конячка”, імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	6,9	5,5	7,8
занепад і розпад держави	7,2	5,9	5,6
відсутність позитивних змін	7,2	5,3	5,6
“русифікація” (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	9,7	5,1	3,6
втрата демократії і свободи слова	2,5	4,5	3,3
невизначеність і далі погіршення майбутнього	2,8	3,8	3,8
дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	3,1	2,4	2,7
буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	1,9	1,6	2,2
загострення стосунків з Росією	2,2	1,7	0,7
загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	1,1	1,5	1,1
занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	0,8	0,9	0,4
повернення до старих часів (до 90-х років, “кучмізму” тощо)	–	0,7	0,7
посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	0,3	0,7	–
“українізація” (націоналізм, неофашизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	–	0,4	–
“американізація” України	–	0,1	0,5
буде президентом, схожим на Ющенка (“Ющенко-2”)	0,3	–	0,2
нічого не боюся, тому що гірше не буде	8,3	7,0	9,1
позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	13,9	11,1	14,4
важко відповісти	13,3	11,7	10,7

За статтю (по вибірці в цілому):

	Чоловіки	Жінки
тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	17,9	22,3
загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	6,1	7,2
обман, невиконання обіцянок	7,7	5,5
побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, “темна конячка”, імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	4,5	8,2
занепад і розпад держави	6,9	5,2
відсутність позитивних змін	7,2	4,5
“русифікація” (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	7,1	4,4
втрата демократії і свободи слова	3,7	3,8
невизначеність і далі погіршення майбутнього	3,2	3,9
дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	2,8	2,6
буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	1,4	2,2
загострення стосунків з Росією	1,0	1,9
загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	1,6	1,0
занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	1,0	0,4
повернення до старих часів (до 90-х років, “кучмізму” тощо)	0,6	0,5
посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	0,4	0,4
“українізація” (націоналізм, неофашизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	0,4	–
“американізація” України	–	0,4
буде президентом, схожим на Ющенка (“Ющенком-2”)	0,1	0,1
нічого не боюся, тому що гірше не буде	8,6	7,4
позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	13,4	12,1
важко відповісти	10,9	12,6

За рівнем освіти (по вибірці в цілому):

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	20,5	18,3	21,1	21,0
загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	6,0	8,5	6,1	6,5
обман, невиконання обіцянок	6,6	7,5	5,8	6,8
побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, "темна конячка", імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	6,3	5,3	7,1	7,1
занепад і розпад держави	6,6	5,8	5,8	6,8
відсутність позитивних змін	4,3	8,3	5,1	4,9
"русифікація" (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	6,3	7,3	5,2	4,0
втрата демократії і свободи слова	4,3	3,8	3,5	3,7
невизначеність і далі погіршення майбутнього	3,6	3,0	3,5	4,3
дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	3,6	3,3	2,2	2,2
буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	1,3	1,5	2,3	1,9
загострення стосунків з Росією	1,7	1,5	1,9	0,3
загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	1,0	0,5	1,9	1,2
занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	1,0	0,5	0,9	0,3
повернення до старих часів (до 90-х років, "кучмізму" тощо)	0,3	0,3	0,7	0,9
посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	1,0	–	0,6	–
"українізація" (націоналізм, неонацизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	–	0,3	0,3	–
"американізація" України	0,3	–	0,3	0,3
буде президентом, схожим на Ющенка ("Ющенком-2")	0,3	–	–	0,3
нічого не боюся, тому що гірше не буде	9,9	7,3	7,2	8,6
позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	9,9	12,1	13,7	13,6
важко відповісти	11,6	11,1	12,6	11,1

• *Побоювання в разі обрання А. Яценюка (по вибірці в цілому)*

• побоювання, пов'язані з молодістю і “незрілістю” президента	12,8
• побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, “темна конячка”, імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	9,2
• обман, невиконання обіцянок	8,2
• відсутність позитивних змін	7,3
• загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	4,9
• невизначеність і далі погіршення майбутнього	4,8
• буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	4,1
• тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	3,5
• занепад і розпад держави	3,2
• дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	3,2
• посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	2,8
• буде президентом, схожим на Ющенка (“Ющенком-2”)	1,8
• “українізація” (націоналізм, неонацизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	1,5
• “американізація” України	1,1
• загострення стосунків з Росією	1,0
• “євреїзація” України	0,7
• втрата демократії і свободи слова	0,6
• загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	0,2
• занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	0,2
• “русифікація” (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	0,1
• повернення до старих часів (до 90-х років, “кучмізму” тощо)	0,1
• нічого не боюся, тому що гірше не буде	4,6
• позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	8,3
• важко відповісти	20,1

Примітка. Сума перевищує 100%, оскільки кількість варіантів відповіді, які міг сформулювати респондент, не обмежувалася.

Розподіл побоювань щодо А. Яценюка серед прихильників найбільш відомих кандидатів у президенти:

	Прихильники Ю. Тимошенко	Прихильники В. Ющенка	Прихильники В. Януковича	Прихильники А. Яценюка
побоювання, пов'язані з молодістю і "незрілістю" президента	15,8	15,7	13,8	13,5
побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, "темна конячка", імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	6,9	9,8	9,1	7,1
обман, невиконання обіцянок	8,2	3,9	8,8	6,3
відсутність позитивних змін	6,3	2,0	3,4	7,9
загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	9,5	7,8	2,4	3,2
невизначеність і далі погіршення майбутнього	5,0	5,9	5,0	1,6
буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	5,0	9,8	2,4	2,4
тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	1,6	2,0	2,8	1,6
занепад і розпад держави	3,2	3,9	3,4	–
дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	3,8	5,9	3,2	1,6
посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	0,9	–	5,0	1,6
буде президентом, схожим на Ющенка ("Ющенком-2")	0,9	–	2,8	0,8
"українізація" (націоналізм, неофашизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	0,6	–	3,7	0,8
"американізація" України	0,3	–	1,5	–
загострення стосунків з Росією	1,3	–	1,3	–
"євреїзація" України	1,6	–	0,2	–
втрата демократії і свободи слова	1,6	–	1,1	–
загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	–	2,0	0,4	–
занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	–	2,0	0,2	0,8
"русифікація" (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	–	–	0,2	–
повернення до старих часів (до 90-х років, "кучмізму" тощо)	–	2,0	–	–
нічого не боюся, тому що гірше не буде	5,7	3,9	1,9	18,3
позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	8,5	3,9	8,2	21,4
важко відповісти	19,2	23,5	21,6	13,5

У регіональному розрізі (по вибірці в цілому):

	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
побоювання, пов'язані з молодістю і “незрілістю” президента	15,4	13,9	10,5	11,9
побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, “темна конячка”, імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	8,4	11,5	9,0	5,4
обман, невиконання обіцянок	7,5	8,4	8,1	8,8
відсутність позитивних змін	8,1	9,5	3,3	10,0
загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	7,0	7,3	2,4	2,7
невизначеність і далі погіршення майбутнього	5,2	5,1	3,6	6,1
буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	5,2	6,8	1,5	2,3
тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	2,3	1,9	6,9	1,5
занепад і розпад держави	2,9	1,9	3,4	6,1
дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	4,1	2,5	2,1	6,1
посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	–	0,3	6,7	3,1
буде президентом, схожим на Ющенка (“Ющенком-2”)	1,4	0,7	2,1	4,2
“українізація” (націоналізм, неофашизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	–	0,3	1,5	6,1
“американізація” України	–	0,2	2,9	0,4
загострення стосунків з Росією	0,3	1,1	0,3	3,1
“євреїзація” України	1,7	0,7	0,5	–
втрата демократії і свободи слова	1,2	0,3	0,5	0,8
загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	0,3	–	0,3	0,4
занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	0,3	0,2	0,3	–
“русифікація” (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	0,3	–	0,2	–
повернення до старих часів (до 90-х років, “кучмізму” тощо)	0,3	–	–	–
нічого не боюся, тому що гірше не буде	5,2	7,3	2,6	1,9
позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	4,3	8,6	10,5	7,7
важко відповісти	23,2	17,6	23,1	14,9

У віковому розрізі (по вибірці в цілому):

	18—29 років	30—55 років	56 років і більше
побоювання, пов'язані з молодістю і “незрілістю” президента	10,2	12,9	14,2
побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, “темна конячка”, імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	10,4	8,8	8,9
обман, невиконання обіцянок	7,7	8,9	7,5
відсутність позитивних змін	8,2	6,6	7,5
загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	4,4	4,3	6,3
невизначеність і далі погіршення майбутнього	2,5	5,3	5,4
буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	4,1	3,4	5,1
тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	3,0	3,4	4,0
занепад і розпад держави	3,8	2,8	3,3
дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	3,6	3,0	3,3
посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	2,5	3,3	2,1
буде президентом, схожим на Ющенка (“Ющенко-2”)	2,2	1,7	1,8
“українізація” (націоналізм, неофашизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	2,2	1,1	1,8
“американізація” України	0,3	1,2	1,4
загострення стосунків з Росією	1,1	1,2	0,5
“євреїзація” України	0,5	0,7	0,9
втрата демократії і свободи слова	0,5	0,8	0,4
загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	–	0,2	0,4
занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	0,3	0,2	0,2
“русифікація” (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	0,3	–	0,2
повернення до старих часів (до 90-х років, “кучмізму” тощо)	0,3	–	–
нічого не боюся, тому що гірше не буде	5,2	4,6	4,0
позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	8,8	8,4	7,7
важко відповісти	21,4	20,0	19,3

За статтю (по вибірці в цілому):

	Чоловіки	Жінки
побоювання, пов'язані з молодістю і “незрілістю” президента	13,4	12,3
побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, “темна конячка”, імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	9,7	8,6
обман, невиконання обіцянок	8,6	7,8
відсутність позитивних змін	8,1	6,6
загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	4,1	5,7
невизначеність і далі погіршення майбутнього	5,5	4,1
буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	4,1	4,1
тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	3,7	3,4
занепад і розпад держави	2,7	3,6
дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	4,1	2,5
посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	2,6	2,9
буде президентом, схожим на Ющенка (“Ющенком-2”)	1,2	2,1
“українізація” (націоналізм, неонацизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	1,7	1,3
“американізація” України	1,2	0,9
загострення стосунків з Росією	1,0	0,9
“євреїзація” України	1,1	0,4
втрата демократії і свободи слова	0,4	0,8
загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	0,4	0,1
занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	0,4	0,1
“русифікація” (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	0,2	–
повернення до старих часів (до 90-х років, “кучмізму” тощо)	–	0,1
нічого не боюся, тому що гірше не буде	4,4	4,7
позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	8,1	8,4
важко відповісти	17,4	22,4

За рівнем освіти (по вибірці в цілому):

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
побоювання, пов'язані з молодістю і "незрілістю" президента	13,7	12,7	12,4	12,8
побоювання, пов'язані з наявністю у кандидата негативних особистісних рис (підступний, "темна конячка", імпульсивний, непослідовний, відірваний від реальності тощо)	7,8	8,3	10,4	8,8
обман, невиконання обіцянок	6,2	9,1	7,9	9,4
відсутність позитивних змін	6,5	7,8	7,9	5,2
загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя	4,2	6,6	4,6	4,6
невизначеність і далі погіршення майбутнього	4,2	2,5	5,7	6,4
буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (олігархів, мафії)	4,9	3,9	3,7	4,6
тотальна корупція, беззаконня, влада бандитів	2,6	3,7	4,1	2,7
занепад і розпад держави	2,9	2,5	3,2	4,0
дестабілізація внутрішньополітичної ситуації (безлад, хаос, повторні вибори, новий Майдан, громадянська війна)	4,9	4,4	1,9	3,0
посилення прозахідної орієнтації в зовнішній політиці	3,9	3,9	2,1	1,8
буде президентом, схожим на Ющенка ("Ющенком-2")	2,0	1,2	1,8	2,4
"українізація" (націоналізм, неофашизм, примусове нав'язування однієї державної мови)	2,6	1,7	1,4	0,6
"американізація" України	0,7	0,7	1,2	1,5
загострення стосунків з Росією	1,0	1,5	0,8	0,6
"євреїзація" України	1,3	0,7	0,3	1,2
втрата демократії і свободи слова	1,0	0,5	0,7	0,3
загострення етнічних і міжнаціональних конфліктів	0,3	0,2	0,3	–
занепад освіти, культури, інтелектуального потенціалу країни	0,3	0,2	–	0,6
"русифікація" (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної)	–	–	0,3	–
повернення до старих часів (до 90-х років, "кучмізму" тощо)	–	0,2	–	–
нічого не боюся, тому що гірше не буде	5,6	5,1	4,6	3,0
позитивні варіанти відповідей (відсутність побоювань)	8,5	6,9	8,4	9,7
важко відповісти	17,6	19,4	20,3	22,5

Ступінь вираженості цінностей, на які орієнтуються громадяни України загалом і прихильники окремих кандидатів у президенти (в балах)

Шка ли	По вибірці загалом	Прихильники В. Януковича	Прихильники Ю. Тимошенко	Прихильники А. Яценюка	Прихильники П.Симоненка	Прихильники С.Тигипка	Прихильники В.Литвина	Прихильники В. Ющенко	Прихильники О.Тягнибока
свобода – контроль	1,40	2,21	1,34	0,71	3,38	1,51	0,87	0,55	0,41
авторитаризм – демократизм	-0,93	-1,19	-0,85	-1,15	-3,19	-1,69	-1,23	-0,26	-0,69
еволюційність – революційність	0,49	0,68	0,39	0,62	1,74	0,55	0,05	-0,32	1,42
диференціація – інтеграція	2,26	3,61	1,46	1,59	4,42	3,34	1,46	-0,35	0
індивідуалізм – колективізм	0,79	1,59	0,33	-0,25	3,59	0,41	0,67	-0,63	-0,49
націоналізм – космополітизм	0,36	1,35	-0,57	0,0	1,99	1,04	-0,13	-1,21	-3,21
рівність – елітарність	-2,10	-2,22	-1,99	-2,05	-3,43	-2,22	-2,88	-1,27	-0,84
екологізм – технократизм	-1,85	-1,96	-2,16	-1,63	-3,11	-1,94	-2,38	-1,05	-2,41
доцільність – моральність	0,98	1,06	1,08	0,76	1,11	0,19	0,29	1,07	1,05
споглядання – перетворення	2,71	3,16	2,55	2,23	3,31	3,46	2,49	2,66	1,82
консерватизм – інноваційність	-0,90	-1,45	-0,82	0,21	-1,79	-0,43	-0,74	0,02	-0,08
робота – розваги	-2,68	-3,03	-2,55	-2,11	-3,63	-2,82	-2,73	-2,79	-2,44
споживацтво – аскетизм	-2,29	-2,36	-2,47	-2,25	-1,20	-2,44	-2,82	-1,95	-2,84

Примітка. Від’ємні числа означають ступінь вираженості орієнтації на лівий полюс шкали; додатні числа – на правий полюс шкали.

У регіональному розрізі:

Шка ли	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
свобода – контроль	0,88	1,43	2,00	0,66
авторитаризм – демократизм	-0,61	-0,82	-1,37	-0,63
еволюційність – революційність	0,52	0,31	0,71	0,38
диференціація – інтеграція	0,55	1,44	3,85	2,89
індивідуалізм – колективізм	0,18	0,41	1,82	0,17
націоналізм – космополітизм	-0,65	-0,42	1,31	1,41
рівність – елітарність	-2,56	-2,09	-2,31	-1,07
екологізм – технократизм	-1,21	-1,56	-2,29	-2,37
доцільність – моральність	0,94	0,87	0,98	1,30
споглядання – перетворення	2,45	3,02	2,88	1,99
консерватизм – інноваційність	-0,17	-0,93	-1,20	-1,13
робота – розваги	-2,38	-2,68	-2,74	-2,92
споживацтво–аскетизм	-2,77	-2,12	-2,06	-2,54

У віковому розрізі:

Шка ли	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
свобода – контроль	0,13	1,28	2,37
авторитаризм – демократизм	-0,27	-0,78	-1,55
еволюційність – революційність	0,74	0,30	0,62
диференціація – інтеграція	1,67	2,17	2,76
індивідуалізм – колективізм	-0,05	0,50	1,73
націоналізм – космополітизм	0,24	0,28	0,57
рівність – елітарність	-1,59	-1,94	-2,66
екологізм – технократизм	-1,92	-1,80	-1,88
доцільність – моральність	1,19	0,75	1,18
споглядання – перетворення	2,07	2,83	2,94
консерватизм – інноваційність	0,05	-0,81	-1,63
робота – розваги	-1,87	-2,64	-3,23
споживацтво–аскетизм	-2,77	-2,31	-1,96

За статтю:

Ш к а л и	Чоловіки	Жінки
свобода – контроль	1,40	1,39
авторитаризм – демократизм	-0,91	-0,95
еволюційність – революційність	0,94	0,13
диференціація – інтеграція	2,32	2,21
індивідуалізм – колективізм	0,82	0,76
націоналізм – космополітизм	0,33	0,40
рівність – елітарність	-2,1	-2,1
екологізм – технократизм	-1,42	-2,22
доцільність – моральність	0,80	1,15
споглядання – перетворення	3,09	2,38
консерватизм – інноваційність	-0,54	-1,20
робота – розваги	-2,67	-2,66
споживацтво–аскетизм	-2,24	-2,32

Резюме

• Серед найвідоміших кандидатів у президенти найбільш усталений і детальний імідж має Віктор Ющенко. Половина і більше респондентів із 43 запропонованих іміджевих характеристик пов'язали з ним одинадцять, тоді як із Віктором Януковичем та Юлією Тимошенко – по п'ять. В іміджі Арсенія Яценюка поки що немає жодної характеристики, яку б йому приписала принаймні половина опитаних.

• В атмосфері нескінченного взаємопоборювання провідних українських політиків уявлення про них загалом у суспільстві набули переважно негативного забарвлення. Як наслідок, іміджі **Ю. Тимошенко, В. Януковича, а особливо В. Ющенка** значно погіршилися порівняно з тими, які вони мали перед виборами 2004 року. Притлумилися позитивні риси, а на перший план вийшли негативні. Так, характеризуючи В. Ющенка як головного винуватця сьогоднішніх негараздів (84,2% по вибірці в цілому) і послідовного прихильника вступу України до Євросоюзу та НАТО (82,8%), що для одних респондентів є позитивною характеристикою, а для інших негативною, дві третини опитаних відзначають його нерішучість, млявість (76%), вважають, що він приведе країну до остаточного краху (75,3%) і що обрання його на другий термін нічого не змінить (71,2%). Маріонетку в руках

іноземних політиків бачать у ньому 69,5% респондентів; непопулярного політика, якому не довіряють люди – 67,1%; символ минулого, час якого вже сплинув – 59,6%; красномовного демагога, який роздає пусті обіцянки – 57,1%. Багатьом респондентам він видається сірим, непоказним, не кращим за інших (52,7%), таким, що прагне лише влади (52,5%).

Віктора Януковича 83,4% загалу респондентів сприймає насамперед як прихильника зближення з Росією. Проте для 57,8% опитаних він є злодієм, казнокрадом, людиною з кримінальним минулим. Таким, що прагне лише влади, його бачать 51,8% респондентів. Приблизно стільки ж вважають, що серед його прихильників і членів команди багато небезпечних, поганих людей (50,8%), а сам він є захисником інтересів новоявлених багатіїв (50,2%).

Юлія Тимошенко для багатьох респондентів – політик, що прагне лише влади і тільки влади (68,4%), красномовний демагог, який роздає пусті обіцянки (59,2%). Сьогоднішні негаразди відносять на її рахунок 51% опитаних. Майже половина респондентів переконана, що вона приведе країну до остаточного краху (49,8%), а також відзначають її хитрість та підступність (49,6%), хоча й підкреслюють (значно частіше, ніж в інших політиків) її активність, енергійність, рішучість (46,1%).

Серед іміджевих характеристик Арсенія Яценюка опитані найчастіше відзначають дві – “політик нової генерації, у якого все ще попереду” (47,1%) та “виразник інтересів молодого покоління, молоді” (44%), однак часто-густо вважають, що обрання його президентом нічого не змінить (40,5%). Називають і низку негативних характеристик: прагне лише влади (40%), красномовний демагог, який роздає пусті обіцянки (37,7%), виступає захисником інтересів новоявлених багатіїв (36,4%).

• Погляди симпатиків і антипатиків провідних українських політиків характеризуються, як правило, дзеркально протилежним баченням однієї й тієї самої особи. Ті риси, які виборець вважає позитивними, він приписує зазвичай лише “своєму” кандидатові, а негативними наділяє його політичних опонентів. Це зумовлює в суспільстві надлишок нетерпимості і перебільшено негативні прогнози щодо наслідків перемоги кожного з кандидатів у президенти.

• Прихильники В. Ющенка відзначають у ньому насамперед патріотизм, відданість державним інтересам (87,7%), урівноваженість, витриманість (87,7%). Їм імпонують його євроінтеграційні та євроатлантичні устремління (82,5%). Понад 70% вважають його чесною, порядною, справедливою людиною (75,4%), політиком європейського типу, який захищає ідеали демократії (73,7%), простим, доступним, таким, що розуміє проблеми людей (73,7%). Вони відмічають прихильність В. Ющенка до поступових, обережних змін (71,9%), вірять, що він поліпшить ситуацію в державі, підвищить рівень добробуту (71,9%), забезпечить стабільність, спокій і суспільну злагоду (71,9%). Більше 60% прихильників В. Ющенка бачать у ньому виразника

інтересів суспільства в цілому (68,4%), захисника інтересів трудящих, борця з мафією (64,9%), позитивно оцінюють його гнучкість та готовність до компромісів (63,2%).

Натомість Юлію Тимошенко прихильники В. Ющенко сприймають як головну винуватицю сьогоднішніх негараздів (82,5%), приписують їй прагнення до влади і тільки влади (77,2%), риси красномовного демагога, який роздає пусті обіцянки (63,2%). В. Янукович, котрий сприймається симпатиками В. Ющенко насамперед як людина з кримінальним минулим (91,2%) і прихильник зближення з Росією (89,5%), є для них політиком, що приведе країну до краху (70,2%), зарозумілим, пихатим, байдужим до людей (70,2%), агресивним і конфліктним (63,2%), захисником інтересів новоявлених багатіїв (66,7%). А. Яценюк для прихильників В. Ющенко – політик нової генерації (54,4%), виразник інтересів молодого покоління (50,9%), але більше третини з них вважають, що його обрання президентом нічого не змінить (38,6%), хоча він і схиляється до рішучих, швидких та кардинальних змін (35,1%), демонструє активність, енергійність, рішучість (36,8%) і готовність до компромісів (33,3%). Є й такі, хто приписує А. Яценюкові хитрість, підступність (36,8%).

Привертає увагу також той факт, що найбільша частка прихильників В. Ющенко (57,9%) вважає політиком, який сьогодні користується підтримкою людей, Юлію Тимошенко. Самого ж Ющенко оцінюють як популярного політика 56,1% його прихильників, В. Януковича – 28%, А. Яценюка – 12,3%.

- Прихильники В. Януковича, бачачи у своєму лідері насамперед символ зближення з Росією (89,9%), сподіваються, що він поліпшить ситуацію в державі, підвищить добробут (88,6%), забезпечить стабільність, спокій і суспільну злагоду (86%). На їхню думку, він є простим, доступним, таким, що розуміє проблеми людей (80%), компетентним професіоналом, здібним організатором (76,4%), витриманим, урівноваженим, спокійним (74,2%), патріотом України, який обстоює державні інтереси (73,4%), чесною, порядною і справедливою людиною (60,7%). Як порядних людей оцінюють і членів його команди (66,1%).

Антиподом В. Януковича в уявленнях його прихильників постає Ю. Тимошенко. За їхніми переконаннями, вона прагне тільки влади (85,1%), є красномовним демагогом (71,7%), хитрою та підступною (61%), агресивною, конфліктною і невтриманою (58,3%). Майже 53% прихильників В. Януковича вважають, що в оточенні Ю. Тимошенко багато небезпечних, поганих людей, а її саму називають злодійкою і казнокрадкою (49%). У так само негативних барвах вони сприймають і В. Ющенко, в якому вбачають апологета вступу України до Євросоюзу та НАТО (87,6%), головного винуватця сьогоднішніх негараздів (85,9%), що приведе країну до остаточного краху (81,2%), маріонетку в руках іноземних політиків (80,6%), нерішучу і мляву людину (80%), політичний символ минулого, час якого вже сплинув (66,1%). Стосовно

А. Яценюка серед прихильників В. Януковича найбільш поширеною є думка, що обрання його президентом нічого не змінить (43,8%). При цьому 41,9% вважають його політиком нової генерації, у якого все попереду, а ще 38,4% – виразником інтересів нового покоління, молоді.

Понад 82% прихильників В. Януковича переконані в популярності свого лідера, тоді як Ю. Тимошенко вважають популярною лише 17,6%, А. Яценюка – 5,4%, В. Ющенко – 4,8%.

• На думку прихильників Ю. Тимошенко, саме вона здатна поліпшити ситуацію в державі та підвищити добробут (87,6%) – завдяки своїй енергійності і рішучості (85,8%), компетентності та професіоналізму, організаторським здібностям (87,4%). Майже така ж частка її прихильників (84,7%) вважає свою лідерку патріоткою України, яка обстоює державні інтереси. Вони відзначають її яскравість, несхожість на інших (82%), простоту, спроможність розуміти проблеми людей (80,6%), сподіваються, що вона забезпечить стабільність, спокій, суспільну злагоду (78,5%). Понад 70% поділяють думку, що лідерка БЮТ є борцем з мафією і захисником інтересів трудящих (74,7%), виразником інтересів суспільства в цілому (73,9%) і людиною слова (72,6%). Майже 68% прихильників Ю. Тимошенко подобаються її порядність і справедливість, схильність до рішучих, швидких та кардинальних змін. Дещо рідше вона сприймається своїми прихильниками як політик європейського типу, прибічниця демократії (64%).

Головну провину за сьогоднішні негаразди прихильники Ю. Тимошенко покладають на В. Ющенко (92,2%). Зорієнтованість діючого Президента на вступ до Євросоюзу та НАТО відзначає 85,5% симпатиків лідерки БЮТ, нерішучість і млявість – 83,9%, неможливість змін у разі його повторного обрання – 76,1%, неминучість доведення країни до краху – 73,1%. Понад 60% з них вважають нинішнього главу держави маріонеткою в руках іноземних політиків (66,4%), символом минулого (64,5%), сірим, непоказним (63,2%), хоча для когось він і красномовний демагог (60,8%).

В. Янукович сприймається прихильниками Ю. Тимошенко не лише як політик проросійської орієнтації (85,8%), а й злодій, казнокрад, людина з кримінальним минулим (83,9%), що прагне лише влади (76,9%), захищає інтереси новоявлених багатіїв (69,1%), а також відзначається невитриманістю, агресивністю та конфліктністю (61%). А. Яценюк у їхніх оцінках постає хоча й політиком нової генерації (55,1%), виразником інтересів молодого покоління (46%), але таким, що прагне лише влади (40,6%), хитрим і підступним (37,9%). Підкреслюючи активність, енергійність і рішучість цього кандидата в президенти, третина симпатиків Ю. Тимошенко переконана, однак, що його обрання нічого не змінить (34,9%) і що він виражає інтереси новоявлених багатіїв (30,9%).

На переконання 89% прихильників лідерки БЮТ, саме вона користується підтримкою людей. Популярність В. Януковича визнають 23,7%, А. Яценюка – 15,1%, В. Ющенко – 7,5%.

- Прихильники А. Яценюка вважають свого кандидата як перспективним політиком нової генерації (87,9%), виразником інтересів молодого покоління (79,6%), так і патріотом України, що обстоює її інтереси (77,7%), здатний поліпшити ситуацію в державі і піднести добробут (77,1%), забезпечити стабільність, спокій, суспільну злагоду (72,6%). Вони бачать у Яценюкові прихильника рішучих, швидких і кардинальних змін (68,2%), борця за інтереси всього суспільства (67,5%), політика європейського типу (67,5%), компетентного професіонала та здібного організатора (64,3%). На їхню думку, він відзначається активністю й енергійністю (74,5%), витриманістю і врівноваженістю (72%), чесністю, порядністю і справедливістю (65,6%), а також простотою, доступністю, здатністю розуміти проблеми людей (65%), яскравістю, несхожістю на інших (62,4%).

Протилежними рисами наділяють симпатиками А. Яценюка інших кандидатів. Звинувачуючи В. Ющенко в сьогоднішніх негараздах (87,9%), вони переконані, що його обрання на другий термін нічого не змінить (81,5%); що він млявий і нерішучий (80,3%), приведе країну до остаточного краху (74,5%). Прихильність В. Ющенко до Євросоюзу та НАТО відзначили 73,2% симпатиків А. Яценюка, проте навряд чи це є в їхніх очах позитивною характеристикою, адже вони вважають його маріонеткою в руках іноземних політиків (69,4%). А Юлія Тимошенко не влаштовує їх своїм владолубством (72,6%), демагогією (62,4%), хитрістю і підступністю (58%). Крім того, її, як і В. Ющенко, вважають винною в сьогоднішніх негараздах (55,4%). В. Янукович сприймається симпатиками А. Яценюка як політик проросійської орієнтації (82,2%), злодій, казнокрад з кримінальним минулим (77,7%), захисник новоявлених багатіїв (65%), прихід до влади якого приведе країну до краху (49,7%). Йому приписують прагнення лише влади і тільки влади (67,5%), агресивність, конфліктність і невтриманість (50,3%).

У популярності А. Яценюка в українському суспільстві переконані 67,5% його прихильників. Набагато менше серед них респондентів, які не відмовляють у популярності Ю. Тимошенко (34,4%), В. Януковичу (29,9%) та В. Ющенку (10,2%).

- **Перспектива обрання будь-кого з найбільш відомих кандидатів у президенти викликає у громадян цілу низку страхів, перелік яких включає як однакові, так і специфічні, пов'язані виключно чи передусім з окремими кандидатами.** Претенденти на президентську посаду різняться як за кількістю породжуваних ними побоювань, так і за ступенем їх вираженості (“концентрованості”). Найбільше виражених (“концентрованих”) побоювань, тобто таких, якими охоплено понад 2 % опитаних (а це в генеральному масиві близько 730 тис. виборців), викликають постаті чинного Президента

В. Ющенко (12 побоювань) і лідера “Фронту змін” А. Яценюка (11 побоювань). Проте за ступенем “концентрованості” побоювань В. Ющенко випереджає А. Яценюка: у першого на одне побоювання припадає в середньому 7,3 % опитаних, у другого – 5,8 %. Найкоротший перелік (8 позицій) виражених страхів має Ю. Тимошенко, однак ступінь їх “концентрації” є найбільшим серед чотирьох найрейтинговіших кандидатів: на одне побоювання в середньому припадає 9 % опитаних. Перелік виражених страхів, які стосуються В. Януковича, налічує близько 10 найменувань, на одне побоювання в середньому припадає 6,8 % респондентів.

• **Найхарактернішими побоюваннями, пов’язаними з можливістю переобрання В. Ющенко, є: відсутність позитивних змін, занепад і розпад держави, загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя.** Ці побоювання висловили відповідно 15,1 %, 11,6 % і 10,7 % опитаних. Острах того, що в разі пролонгації президентства В. Ющенко позитивних змін так і не відбудеться, найбільш поширений серед жителів Центрального (22 %) і Західного (20,4 %) регіонів. Перспектива занепаду і розпаду держави лякає у Південному регіоні 17,1 % опитаних, у Східному – 14,4 %; загострення економічних і соціальних проблем очікують здебільшого жителі Центрального регіону (13 %). Серед прихильників інших кандидатів побоювання щодо відсутності позитивних змін у разі перемоги В. Ющенко найчастіше висловлюють прихильники А. Яценюка (21,2 %) та Ю. Тимошенко (19,6 %), щодо занепаду і розпаду держави – прихильники В. Януковича (17,1 %) та Ю. Тимошенко (14,4 %), щодо загострення економічних проблем, зниження рівня життя – прихильники Ю. Тимошенко (14,4 %). Менш поширені, але пов’язані передусім з Ющенко, побоювання з приводу посилення прозахідної орієнтації у зовнішній політиці (5,1 % опитаних), загострення стосунків з Росією (2,5 %), “американізації” України (3,3 %), насильницької “українізації” (3,1 %). Ці побоювання є характерними насамперед для Східного та Південного регіонів, де про них згадували від 3% до 11% респондентів.

• **Найбільш типовими побоюваннями, пов’язаними з перспективою перемоги Ю. Тимошенко, є загострення економічних і соціальних проблем, зниження рівня життя (16,3 % опитаних) та обман, невиконання обіцянок (16 %).** З іншими кандидатами ці побоювання пов’язуються істотно рідше. Тривога з приводу загострення економічних і соціальних проблем у разі перемоги Ю. Тимошенко найбільшою мірою виражена серед жителів Південного регіону (23,1 %), людей пенсійного віку (18,4 %) та осіб з неповною середньою освітою (18,7 %), а серед прихильників інших кандидатів – у симпатиків В. Януковича (22,3 %) і В. Ющенко (22,2 %). Імовірністю обману, невиконання обіцянок з боку Ю. Тимошенко стурбовані передусім жителі Західного (18 %) і Південного (17,1 %) регіонів, респонденти віком від 30 років і старше (17 %) та особи з повною вищою і повною середньою освітою

(17 %). Серед інших побоювань, які викликає передусім з Ю. Тимошенко, найпоширенішими є невизначеність майбутнього і його дальше погіршення, острах дестабілізації внутрішньополітичної ситуації, прояви якої респонденти описують у дуже широкому діапазоні: від позачергових виборів і нового Майдану до громадянської війни. Кожним із цих побоювань охоплено понад 6 % опитаних. Стурбованість невизначеністю майбутнього, імовірністю його погіршення в разі обрання президентом Ю. Тимошенко найчастіше висловлюють прихильники В. Ющенка (14,8 %), а також особи з неповною (8,8 %) і повною середньою (7,6 %) освітою. Можливість дестабілізації внутрішньополітичної ситуації найбільше лякає прихильників В. Ющенка (9,3 %) і В. Януковича (7,6 %), а в географічному розрізі – жителів Південного регіону (8,9 %).

• **Імовірність обрання президентом В. Януковича відлякує респондентів передусім перспективою тотальної корупції, беззаконня, утвердження влади криміналітету. Побоювання такого штибу висловили понад 20 % опитаних.** Ці страхи поширені більше, ніж загалом по вибірці, серед прихильників Ю. Тимошенко (31,1 %), В. Ющенка (29,6 %) та А. Яценюка (26,7 %). У регіональному розрізі їх найчастіше поділяють у Західному (25,1 %) і Центральному (23,6 %) регіонах, а за соціально-демографічними ознаками – люди віком 30–55 років (23 %) і жінки (22,3 %). До специфічних побоювань, пов'язаних саме з В. Януковичем, належать “русифікація” (посилення залежності від Росії, ущемлення україномовних громадян, нав'язування російської мови як другої державної тощо), а також втрата демократії і свободи слова. Наявність таких побоювань засвідчили відповідно 5,6 % і 3,7 % опитаних. “Русифікація” найдужче лякає прихильників В. Ющенка (27,8 %), жителів Західного (10,3 %) і Центрального (7,7 %) регіонів. У соціально-демографічному розрізі це побоювання порівняно більше виражене у молоді до 30 років (9,7 %), чоловіків (7,1 %) та осіб з освітнім рівнем, вищим за середній (6,3 %–7,3 %). Втрата демократії і свободи слова в разі обрання президентом В. Януковича найбільше тривожить жителів Центрального регіону (6,4 %), прихильників Ю. Тимошенко (6,3 %) та А. Яценюка (5,5 %), осіб віком від 30 до 55 років (4,5 %), а також тих, хто має повну вищу освіту (4,3 %).

• **У разі обрання президентом А. Яценюка громадяни найчастіше побоюються, що він ще занадто молодий і недостатньо “зрілий” для цієї посади (12,8 % опитаних).** Причому чим старші респонденти, тим частіше вони вказують на це. Прикметно й те, що ці побоювання майже не залежать від політичних уподобань опитаних: серед прихильників А. Яценюка про них згадали 13,5 %, серед прихильників В. Януковича – 13,8 %, В. Ющенка – 15,7 %, Ю. Тимошенко – 15,8 %. Інше найпоширеніше побоювання щодо А. Яценюка як можливого президента стосується його особистості. Виборці побоюються, що йому притаманний цілий комплекс негативних особистісних

рис, таких як підступність, імпульсивність, непослідовність, відірваність від реальності, дехто вважає його “темною конячкою”. Загалом побоювання такого плану висловили 9,2 % опитаних, у більшості випадків вони фактично не залежать від політичних уподобань респондентів і їхніх соціально-демографічних характеристик. До специфічних побоювань, що стосуються передусім А. Яценюка, належить і припущення, що, ставши президентом, він буде маріонеткою в руках більш сильних політиків (4,1 % опитаних). Найчастіше цього бояться прихильники В. Ющенко (9,8 %) та Ю. Тимошенко (5 %).

- Політичний вибір громадян у своїй глибинній основі зумовлюється їхніми ціннісними орієнтаціями. По Україні загалом орієнтації виборців на цінності контролю (порядку, обов’язку), авторитаризму, консерватизму, колективізму, інтеграції, рівності, екологізму, моральності, роботи, перетворень (діяння, практичності) та споживання виражені більшою мірою, ніж орієнтації на цінності свободи, демократії, інноваційності, індивідуалізму, диференціації (відокремлення, розділення, незалежності), елітарності, технократизму, доцільності, споглядальності, розваг та аскетизму. Ставлення до цінностей еволюційності–революційності і націоналізму–космополітизму назагал є амбівалентним.

- **Прихильники кандидатів у президенти істотно різняться за цінностями, на які вони орієнтуються:**

- цінності контролю найбільш важливі для прихильників П. Симоненка та В. Януковича. Менш виражені вони у прихильників Ю. Тимошенко і С. Тигипка. А в симпатиків інших кандидатів орієнтації за шкалою “свобода–контроль” узагалі тяжіють до амбівалентності;

- цінності авторитаризму найбільшою мірою притаманні прихильникам П. Симоненка, найменшою – В. Ющенко та О. Тягнибока;

- революційні зміни найдужче приваблюють прихильників П. Симоненка та О. Тягнибока, найменше – В. Ющенко і В. Литвина;

- на цінності інтеграції орієнтуються передусім прихильники П. Симоненка, В. Януковича, С. Тигипка і меншою мірою – А. Яценюка, Ю. Тимошенко та В. Литвина. Ставлення прихильників В. Ющенко та О. Тягнибока до цінностей за шкалою “інтеграція–диференціація” можна охарактеризувати найскоріше як амбівалентне, що й зрозуміло, адже ці виборці прагнуть, з одного боку, диференціації (незалежності від Росії, відокремлення від СНД), з другого – єдності всередині України;

- цінності колективізму сповідують передусім прихильники П. Симоненка. Доволі важливими вони є і для симпатиків В. Януковича. Певні ознаки протилежних, індивідуалістичних, орієнтацій простежуються в середовищі тих, хто підтримує В. Ющенко та О. Тягнибока. Прихильники інших кандидатів у президенти за шкалою “індивідуалізм–колективізм”

демонструють загалом амбівалентні орієнтації, як правило, з незначним тяжінням до полюсу колективізму;

– цінності національно-патріотичного плану найбільше поділяють, зрозуміло, прихильники О. Тягнибока і дещо менше – В. Ющенко, космополітичного плану – симпатики П. Симоненка, В. Януковича і С. Тигипка. Орієнтації прихильників А. Яценюка та В. Литвина за шкалою “націоналізм–космополітизм” виразно амбівалентні. У прихильників Ю. Тимошенко вони мають загалом національно-патріотичне забарвлення, хоча й слабо виражене;

– на цінності рівності зорієнтовані насамперед прихильники П. Симоненка і В. Литвина. Найменш значущі вони для прихильників О. Тягнибока та В. Ющенко;

– цінностям екологізму перед цінностями технократизму найчастіше віддають перевагу прихильники П. Симоненка, О. Тягнибока та В. Литвина, найрідше – прихильники В. Ющенко;

– тенденція відносного домінування цінностей моральності над цінностями доцільності, що спостерігається по вибірці в цілому, найменше виражена у прихильників С. Тигипка і В. Литвина. З огляду на змістове наповнення відповідних орієнтацій це може свідчити не скільки про слабкість моральних регуляторів поведінки, стільки про більшу повагу до формальних вимог закону;

– цінності перетворення (діяння, практичності) порівняно із цінностями споглядання (роздумів, мрій тощо) найбільше пошановують прихильники С. Тигипка, П. Симоненка та В. Януковича, найменше – симпатики О. Тягнибока;

– майже з однаковою частотою вибирають цінності інноваційності і консерватизму прихильники В. Ющенко, О. Тягнибока та А. Яценюка. Вибірці, які підтримують інших кандидатів, особливо П. Симоненка і В. Януковича, схиляються більшою мірою до консерватизму;

– хоча роботу цінують більше від розваг прихильники всіх кандидатів у президенти, найдужче цей пріоритет виражений у симпатиків П. Симоненка та В. Януковича, найслабше – у симпатиків А. Яценюка, що зумовлено віковим складом останніх, адже поцінування роботи зменшується зі зниженням віку респондентів;

– зорієнтованість на цінності споживання найчастіше виявляють прихильники О. Тягнибока та В. Литвина. Помітно “аскетичнішими” за всіх інших є прихильники П. Симоненка.

3. Самооцінка виборцями своєї чутливості до політичного впливу і їхнє ставлення до передвиборних рейтингів

Розподіл відповідей на запитання *“На одних людей думки оточуючих щодо політики впливають сильно, на інших – слабо. Ви особисто відносите себе скоріше до перших чи до других?”* (у %)

- до перших 17,3
- до других 61,3
- важко відповісти 21,4

Розподіл відповідей на наведене вище запитання серед прихильників основних претендентів на перемогу у виборчих перегонах:

	Прихильники В. Януковича	Прихильники Ю. Тимошенко	Прихильники А. Яценюка
до перших	19,2	22,3	19,1
до других	64,7	58,1	61,1
важко відповісти	16,1	19,6	19,7

У регіональному розрізі:

	Регіони			
	Західний	Централь- ний	Східний	Південний
до перших	22,0	17,0	16,7	13,3
до других	53,4	57,1	64,8	73,4
важко відповісти	24,6	26,0	18,5	13,3

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
до перших	16,4	15,3	20,8
до других	64,3	62,9	57,0
важко відповісти	19,3	21,8	22,2

За статтю:

	Чоловіки	Жінки
до перших	16,0	18,4
до других	63,8	59,1
важко відповісти	20,2	22,4

За рівнем освіти:

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
до перших	15,0	15,7	16,3	23,2
до других	68,2	67,4	60,3	51,1
важко відповісти	16,8	17,0	23,5	25,7

Розподіл відповідей на запитання *“На одних людей думки з приводу політики, що оприлюднюються засобами масової інформації, впливають сильно, на інших – слабо. Ви особисто відносите себе скоріше до перших чи до других?”* (у %)

- до перших 20,1
- до других 59,6
- важко відповісти 20,4

Розподіл відповідей на наведене вище запитання серед прихильників основних претендентів на перемогу у виборчих перегонках:

	Прихильники В. Януковича	Прихильники Ю. Тимошенко	Прихильники А. Яценюка
до перших	20,2	25,1	26,8
до других	63,2	56,3	54,8
важко відповісти	16,5	18,6	18,5

У регіональному розрізі:

	Регіони			
	Західний	Централь- ний	Східний	Південний
до перших	31,9	17,4	18,6	14,0
до других	47,6	59,9	61,0	71,0
важко відповісти	20,4	22,7	20,4	15,0

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
до перших	17,6	18,8	23,4
до других	62,6	60,1	56,8
важко відповісти	19,8	21,1	19,7

За статтю:

	Чоловіки	Жінки
до перших	19,9	20,3
до других	61,9	57,5
важко відповісти	18,2	22,2

За рівнем освіти:

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
до перших	18,9	18,5	19,2	24,1
до других	66,7	65,4	58,0	50,5
важко відповісти	14,4	16,1	22,8	25,4

Розподіл відповідей на запитання **“Чи цікавитеся Ви результатами соціологічних опитувань щодо рейтингів кандидатів у президенти України, оприлюднюваних засобами масової інформації?”** (у %)

- постійно стежу за даними таких опитувань **11,3**
- час від часу цікавлюся рейтингами кандидатів **29,3**
- цікавлюся, але дуже рідко **31,7**
- зовсім не звертаю на них уваги **27,7**

Розподіл відповідей на наведене вище запитання серед прихильників основних претендентів на перемогу у виборчих перегонках:

	Прихильники В. Януковича	Прихильники Ю. Тимошенко	Прихильники А. Яценюка
постійно стежу за даними таких опитувань	13,3	14,9	15,9
час від часу цікавлюся рейтингами кандидатів	32,9	34,4	41,4
цікавлюся, але дуже рідко	34,3	31,2	30,6
зовсім не звертаю на них уваги	19,4	19,5	12,1

У регіональному розрізі:

	Регіони			
	Західний	Централь- ний	Східний	Південний
постійно стежу за даними таких опитувань	15,0	11,3	11,1	7,2
час від часу цікавлюся рейтингами кандидатів	32,7	30,7	27,5	25,5
цікавлюся, але дуже рідко	29,8	27,3	31,8	43,8
зовсім не звертаю на них уваги	22,4	30,7	29,5	23,4

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
постійно стежу за даними таких опитувань	9,3	10,3	14,2
час від часу цікавлюся рейтингами кандидатів	28,3	30,5	28,2
цікавлюся, але дуже рідко	35,1	31,1	30,3
зовсім не звертаю на них уваги	27,3	28,1	27,3

За статтю:

	Чоловіки	Жінки
постійно стежу за даними таких опитувань	11,8	11,0
час від часу цікавлюся рейтингами кандидатів	30,6	28,1
цікавлюся, але дуже рідко	30,9	32,3
зовсім не звертаю на них уваги	26,6	28,6

За рівнем освіти:

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
постійно стежу за даними таких опитувань	12,5	11,4	10,5	11,7
час від часу цікавлюся рейтингами кандидатів	32,5	31,8	29,0	23,8
цікавлюся, але дуже рідко	31,6	32,9	31,7	30,4
зовсім не звертаю на них уваги	23,4	23,9	28,7	34,1

Розподіл відповідей на запитання **“Якщо Ви звертаєте увагу на рейтинги кандидатів у президенти, то чи позначається це на Ваших рішеннях та діях і як саме?”** (у % до числа респондентів, які тією чи іншою мірою звертають увагу на рейтинги кандидатів у президенти)

- так, позначається, це допомагає вибрати “прохідного” кандидата **9,3**
- так, позначається, це спонукає докладати більше зусиль для підтримки “свого” кандидата..... **20,5**
- ні, на моїх рішеннях і діях це жодним чином не позначається **56,6**
- інше **0,8**
- важко відповісти **12,9**

	Серед тих, хто постійно стежить за даними соціологічних опитувань	Серед тих, хто час від часу цікавиться рейтингами кандидатів	Серед тих, хто цікавлюся, але дуже рідко
так, позначається, це допомагає вибрати “прохідного” кандидата	18,9	9,2	5,9
так, позначається, це спонукає докладати більше зусиль для підтримки “свого” кандидата	32,0	28,4	8,9
ні, на моїх рішеннях і діях це жодним чином не позначається	37,8	51,0	68,6
інше	–	0,5	1,3
важко відповісти	11,3	10,9	15,3

Розподіл відповідей на наведене вище запитання серед прихильників основних претендентів на перемогу у виборчих перегонах:

	Прихильники В. Януковича	Прихильники Ю. Тимошенко	Прихильники А. Яценюка
так, позначається, це допомагає вибрати “прохідного” кандидата	7,6	14,2	15,0
так, позначається, це спонукає докласти більше зусиль для підтримки “свого” кандидата	24,6	19,9	24,1
ні, на моїх рішеннях і діях це жодним чином не позначається	60,8	53,7	48,1
інше	0,7	0,3	–
важко відповісти	6,2	11,8	12,8

У регіональному розрізі:

	Регіони			
	Західний	Централь- ний	Східний	Південний
так, позначається, це допомагає вибрати “прохідного” кандидата	13,7	8,5	8,5	6,4
так, позначається, це спонукає докласти більше зусиль для підтримки “свого” кандидата	19,9	19,7	23,3	17,4
ні, на моїх рішеннях і діях це жодним чином не позначається	47,4	56,0	57,7	67,6
інше	0,3	1,1	0,7	0,9
важко відповісти	18,6	14,7	9,8	7,8

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
так, позначається, це допомагає вибрати “прохідного” кандидата	9,4	9,2	9,3
так, позначається, це спонукає докласти більше зусиль для підтримки “свого” кандидата	19,1	18,4	24,5
ні, на моїх рішеннях і діях це жодним чином не позначається	58,3	58,7	52,4
інше	1,4	0,6	0,6
важко відповісти	11,8	13,1	13,2

За статтю:

	Чоловіки	Жінки
так, позначається, це допомагає вибрати “прохідного” кандидата	8,4	10,1
так, позначається, це спонукає докласти більше зусиль для підтримки “свого” кандидата	20,4	20,8
ні, на моїх рішеннях і діях це жодним чином не позначається	60,0	53,4
інше	0,6	0,9
важко відповісти	10,6	14,8

За рівнем освіти:

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
так, позначається, це допомагає вибрати “прохідного” кандидата	9,3	9,4	9,2	8,8
так, позначається, це спонукає докладати більше зусиль для підтримки “свого” кандидата	17,6	18,5	21,4	24,7
ні, на моїх рішеннях і діях це жодним чином не позначається	65,2	57,9	53,4	54,0
інше	–	1,2	0,9	0,4
важко відповісти	8,0	12,9	15,1	12,1

Резюме

- Лише кожний п’ятий з опитаних (20,1%) згоден визнати вплив засобів масової інформації на формування його думки з політичних питань, ще менше (17 %) визнають такий вплив з боку оточення. Близько 60 % респондентів вважають, що на їхню позицію з політичних питань думка ЗМІ і оточення суттєво не впливає. Проведене 10 років тому подібне опитування дає можливість зробити висновок, що вплив ЗМІ зменшився істотно (тоді його визнавали 32 % респондентів). Частка тих, хто визнає вплив оточення, зменшилася не так помітно (з 23 % до 17 %).

Невизнання політичного впливу зростає зі зменшенням віку і підвищенням освітнього рівня опитаних. Більшу нечутливість до думки ЗМІ та оточення демонструють жителі Південного і Східного регіонів, меншою мірою виявляють її жителі Західного регіону. Чутливість респондентів до політичного впливу певною мірою залежить і від їхніх електоральних уподобань. Найбільшу стійкість демонструють прихильники В. Януковича (вплив з боку оточення заперечують 64,7 %, з боку ЗМІ – 63,2 %). Симпатиками Ю. Тимошенко та А. Яценюка порівно рідше заперечують вплив на свою думку як з боку оточення (58,1 % і 61,1 % відповідно), так і з боку ЗМІ (56,3 % та 54,8 %).

- Рейтингами кандидатів у президенти, які оприлюднюють ЗМІ, тією чи іншою мірою цікавиться понад 72,3 % опитаних: постійно стежать за ними 11,3 %, час від часу – 29,3 %, стежать, хоча й дуже рідко – 31,7 %.** Інтерес до рейтингів фактично не залежить від статі респондентів, натомість має тенденцію деякого зростання з підвищенням віку. Рівень освіти опитаних майже не позначається на схильності до регулярного відстеження рейтингів, проте частка тих, хто зовсім не звертає на них уваги, зростає із зниженням освітнього рівня респондентів. У ступені інтересу до рейтингів існують також певні регіональні відмінності. Так, у Західному регіоні постійно стежать за

ними 15 % жителів, а на Півдні – лише 7,2 %. У Центрі і на Сході частки таких респондентів трохи більші за 11 %. У цих двох регіонах найбільше й тих, хто зовсім не звертає на рейтинги уваги (близько 30 %). Примітним видається й те, що серед прихильників трійки лідерів виборчих перегонів інтерес до рейтингів дещо вищий, ніж по вибірці в цілому. Якщо загалом по вибірці його тією чи іншою мірою виявляють 72,3 % респондентів, то серед прихильників А. Яценюка – майже 87,9 %, серед прихильників В. Януковича і Ю. Тимошенко – близько 81 %.

- **Порівняно з передвиборчим періодом 2004 року рівень інтересу до рейтингів зріс на 14 %.** Кількість тих, хто стежить за ними постійно, збільшилася з 6 % до 11 %, тих, хто робить це час від часу, з 23 % до 29 %; тих, хто цікавиться, хоч і рідко – з 28 % до 31 %.

- **Оприлюднені рейтинги впливають на рішення і дії майже 30 % респондентів, які тією чи іншою мірою цікавляться ними. Рейтинги спонукають людей докладати більших зусиль для підтримки “свого” кандидата і помітно менше допомагають тим, хто хоче вибрати “прохідного” кандидата.** Перших майже вдвічі більше, ніж других – 20,5 % і 9,3 %, відповідно (до числа тих, хто хоча б зрідка цікавиться даними опитувань). Вплив рейтингів тим сильніший, чим вищий ступінь інтересу до них. Цей вплив на себе частіше заперечують чоловіки, ніж жінки. Заперечення впливу рейтингів зростає також з підвищенням освітнього рівня респондентів.

- **“Мобілізуєчий” вплив інформації про рейтинги на представників старшої вікової групи (56 років і старше) є найбільшим – майже чверть із них починають нарощувати зусилля для підтримки “свого” кандидата.** Порівняймо: серед молоді таких 19,1 %, серед людей зрілого віку – 18,4 %. У регіональному розрізі найменш чутливими до рейтингів вважають себе жителі Півдня, де 67,6 % опитаних заявили, що на їхніх рішеннях та діях рейтинги жодним чином не позначаються. У Західному регіоні такої думки дотримуються 47,4 % респондентів, у Центральному – 56 %, у Східному – 57,7 %. Певний інтерес становить також та деталь, що в Західному регіоні найбільше тих, кому соціологічні опитування допомагають вибрати “прохідного” кандидата – (13,7 %), а у Східному – тих, кого опитування підштовхують до більших зусиль на підтримку “свого” кандидата (23,3 %).

- **Оприлюднювані рейтинги найменше впливають на прихильників В. Януковича, 60,8 % з яких заперечують такий вплив. Помітно менше тих, хто вважає, що рейтинги жодним чином не позначаються на їхніх рішеннях та діях, серед прихильників А. Яценюка (48,1 %) і Ю. Тимошенко (53,7 %).**

4. Обговорення президентського проекту Конституції України

Розподіл відповідей на запитання *“Чи ознайомлені Ви зі змістом проекту Конституції України, запропонованого Президентом В. Ющенком для всенародного обговорення?”* (у %)

- так, я детально ознайомився із цим проектом3,3
- маю загальне уявлення про основні положення цього проекту завдяки повідомленням засобів масової інформації18,3
- чув, що такий проект існує, але про його зміст поки що не маю виразного уявлення.....52,0
- узагалі вперше чую про цей проект26,4

Розподіл відповідей на наведене вище запитання серед прихильників основних претендентів на перемогу у виборчих перегонках:

	Прихильники В. Януковича	Прихильники Ю. Тимошенко	Прихильники А. Яценюка
так, я детально ознайомився із цим проектом	2,1	4,3	6,4
маю загальне уявлення про основні положення цього проекту завдяки повідомленням засобів масової інформації	15,4	22,6	24,8
чув, що такий проект існує, але про його зміст поки що не маю виразного уявлення	54,8	52,4	54,1
узагалі вперше чую про цей проект	27,7	20,7	14,6

У регіональному розрізі:

	Регіони			
	Західний	Централь- ний	Східний	Південний
так, я детально ознайомився із цим проектом	4,5	4,7	1,7	2,4
маю загальне уявлення про основні положення цього проекту завдяки повідомленням засобів масової інформації	28,0	19,5	16,2	7,5
чув, що такий проект існує, але про його зміст поки що не маю виразного уявлення	47,1	51,1	53,7	56,5
узагалі вперше чую про цей проект	20,4	24,8	28,5	33,6

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
так, я детально ознайомився із цим проектом	4,6	3,3	2,5
маю загальне уявлення про основні положення цього проекту завдяки повідомленням засобів масової інформації	18,1	18,2	18,5
чув, що такий проект існує, але про його зміст поки що не маю виразного уявлення	46,7	55,0	50,9
узагалі вперше чую про цей проект	30,6	23,5	28,0

За статтю:

	Чоловіки	Жінки
так, я детально ознайомився із цим проектом	3,3	3,3
маю загальне уявлення про основні положення цього проекту завдяки повідомленням засобів масової інформації	19,9	16,9
чув, що такий проект існує, але про його зміст поки що не маю виразного уявлення	51,8	52,1
узагалі вперше чую про цей проект	25,0	27,8

За рівнем освіти:

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
так, я детально ознайомився із цим проектом	7,5	4,1	2,0	1,4
маю загальне уявлення про основні положення цього проекту завдяки повідомленням засобів масової інформації	24,7	19,8	16,5	14,1
чув, що такий проект існує, але про його зміст поки що не маю виразного уявлення	50,6	57,5	51,1	48,9
узагалі вперше чую про цей проект	17,2	18,5	30,4	35,7

Розподіл відповідей на запитання **“Чи брали вже участь особисто Ви в обговоренні запропонованого Президентом В. Ющенком проекту нової Конституції України (в будь-якій формі – були учасником відповідних зборів громадськості, інтернет-конференцій, дискусій у режимі он-лайн, надсилали пропозиції на адресу Національного інституту стратегічних досліджень, до засобів масової інформації тощо)?”** (у %)

- так, брав участь 4,6
- ні, не брав участі 95,4

У регіональному розрізі:

	Регіони			
	Західний	Центральний	Східний	Південний
так, брав участь	10,5	5,7	1,3	1,8
ні, не брав участі	89,5	94,3	98,7	98,2

Розподіл відповідей на запитання **“У який спосіб, на Вашу думку, слід приймати нову Конституцію України після всенародного обговорення її проекту?”** (у %)

- на засіданні Верховної Ради України 9,0
- на всенародному референдумі 43,8
- Національною конституційною асамблеєю, обраною всенародно 14,7
- важко відповісти 32,5

Розподіл відповідей на наведене вище запитання серед прихильників основних претендентів на перемогу у виборчих перегонках:

	Прихильники В. Януковича	Прихильники Ю. Тимошенко	Прихильники А. Яценюка
на засіданні Верховної Ради України	12,1	9,5	7,0
на всенародному референдумі	44,8	44,6	48,4
Національною конституційною асамблеєю, обраною всенародно	15,4	12,7	17,8
важко відповісти	27,7	33,2	26,8

У регіональному розрізі:

	Регіони			
	Західний	Центральний	Східний	Південний
на засіданні Верховної Ради України	5,8	6,5	11,1	14,4
на всенародному референдумі	54,5	38,0	44,0	42,5
Національною конституційною асамблеєю, обраною всенародно	14,5	16,3	14,3	12,3
важко відповісти	25,3	39,2	30,6	30,8

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
на засіданні Верховної Ради України	6,6	9,4	10,0
на всенародному референдумі	42,5	43,2	45,5
Національною конституційною асамблеєю, обраною всенародно	14,0	15,5	14,0
важко відповісти	36,9	31,9	30,5

За статтю:

	Чоловіки	Жінки
на засіданні Верховної Ради України	8,8	9,2
на всенародному референдумі	45,4	42,3
Національною конституційною асамблеєю, обраною всенародно	15,6	14,0
важко відповісти	30,2	34,5

За рівнем освіти:

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
на засіданні Верховної Ради України	7,9	10,3	9,3	7,8
на всенародному референдумі	48,0	43,3	43,4	41,1
Національною конституційною асамблеєю, обраною всенародно	20,8	16,4	13,4	10,5
важко відповісти	23,3	30,0	33,9	40,5

Резюме

• Опитування громадян засвідчило, що **обговорення президентського проекту Конституції України навряд чи можна вважати всенародним. Лише 3,3% респондентів детально ознайомилися із цим проектом.** Загальне уявлення про його основні положення завдяки повідомленням засобів масової інформації склали 18,3% опитаних. Чули, що такий проект існує, але не мають про нього виразного уявлення 52%, і взагалі вперше почули про цей документ під час опитування 26,4%. У Західному й Центральному регіонах частки респондентів, які детально ознайомилися з проектом чи бодай склали про нього загальне уявлення із ЗМІ, трохи більші, ніж у цілому по вибірці (32,5% – на Заході і 24,2% – у Центрі). У Південному і Східному регіонах, навпаки, переважають респонденти, котрі не мають виразного уявлення про проект або й зовсім не чули про нього – 90,1% та 82,2%, відповідно. Із прихильників основних претендентів на перемогу у виборчих перегонах трохи більшу цікавість до проекту виявили прихильники А. Яценюка, найменшу – прихильники В. Януковича. Простежується також певна позитивна залежність

показників ознайомленості з президентським проектом Конституції від освітнього рівня респондентів. Але й серед високоосвічених людей 67,8% не мають уявлення про нього.

- **В обговоренні запропонованого Президентом України проекту Основного Закону брали участь** (у будь-якій формі – були учасниками відповідних зборів громадськості, інтернет-конференцій, дискусій у режимі онлайн, надсилали пропозиції на адресу Національного інституту стратегічних досліджень, до засобів масової інформації тощо) **лише 4,6% опитаних**. При цьому видається парадоксальним той факт, що в Західному регіоні кількість респондентів, які обговорювали президентський проект, більш як удвічі перевищує частку тих, хто його прочитав (10,5% проти 4,5%). Це дає підстави припустити, що людей могли організовано приводити на обговорення, як у старі часи. Не брали участі в будь-яких заходах з обговорення проекту в цілому по вибірці 95,4% респондентів, а у Східному і Південному регіонах – понад 98%.

- Найбільша частка респондентів (43,8%) вважає, що нову Конституцію України слід приймати на всенародному референдумі. Лише 9% опитаних схиляються до того, щоб прийняти Основний Закон на засіданні Верховної Ради, а 14,7% підтримують ідею всенародного обрання Національної конституційної асамблеї і прийняття Конституції на її засіданні. Третина респондентів (32,5%) вагається у виборі способу прийняття Конституції. У Західному регіоні за всенародний референдум висловлюється найбільше респондентів (54,5%), у Центральному – найменше (38%). Всенародний референдум як спосіб прийняття нової Конституції України обирають респонденти обох статей, усіх вікових груп і освітніх категорій.

